

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2025/26:13

Fredagen den 14 november

§ 1 Utrikesfrågor

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 20 oktober 2025**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 20 november 2025**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 9, och EU-nämnden inleder sitt sammanträde.

Vi hälsar utrikesminister Maria Malmer Stenergard och hennes medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden.

Vi ska prata om utrikesfrågor, och vi börjar med en återrapport.

Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! God morgon! EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapportering från rådets möte den 20 oktober, och jag har inget att tillägga till den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Då går vi in på rådsdagordningen för FAC och punkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Rådets nästa möte hålls den 20 november i Bryssel. På dagordningen står fyra diskussionspunkter: Rysslands aggression mot Ukraina, situationen i Mellanöstern, Sudan och Sahel. Vi har så här långt inte fått information om att den höga representanten Kaja Kallas väntas ta upp något under punkten Aktuella frågor.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Där har vi lite mer att säga!

Det är avgörande att EU fortsätter att öka pressen på Ryssland och öka stödet till Ukraina, inte minst i ljuset av Rysslands pågående storskaliga attacker mot ukrainska civila, städer och energinfrastruktur. Det har den senaste tiden talats en del om planer med tolv eller något annat antal punkter. Från svensk sida har vi en tvåpunktsplan så länge som den ryska aggressionen pågår: press på Ryssland och stöd till Ukraina.

Ryssland är inställt på att fortsätta kriget, och vi måste därför fortsätta att försvåra och fördyra Rysslands krigsföring. I det arbetet behöver vi fokusera på Rysslands svagheter – det stora beroendet av intäkter från energiexport och de allt större obalanserna i den ryska ekonomin. Tecknen på en ekonomisk nedgång blir allt fler. Intäkter från olja och gas utgör en fjärdedel av Rysslands budget, och dessa inkomster har sjunkit med 25 procent sedan förra året. Sanktionerna har alltså effekt.

Det är därför välkommet att både EU och USA i oktober införde nya sanktioner mot Ryssland. Sverige har under lång tid drivit ett importförbud av rysk LNG, vilket nu införs efter beslut om det 19:e sanktionspaketet. Detta kommer att kraftigt begränsa Rysslands energiintäkter. Därtill kommer USA:s sanktioner mot oljeföretagen Rosneft och Lukoil att ytterligare minska intäkterna till den ryska krigskassan.

EU behöver gå vidare med ett 20:e sanktionspaket så snart som möjligt. Sanktionerna behöver utvidgas mot fler av de aktörer som möjliggör den ryska skuggflottans verksamhet, utöver ytterligare sanktionslistningar av fartyg. Framför allt bör både EU och G7-länderna införa ett totalt tjänsteförbud mot alla fartyg som transporterar olja och gas från Ryssland. Dessutom måste vi fortsatt säkerställa att sanktionerna får full effekt genom att motverka Rysslands förmåga att kringgå dem.

Vid sidan av sanktionerna pågår ett intensivt arbete mot skuggflottan på andra områden. Sverige har en mycket aktiv roll i det arbetet såväl inom EU som i en utökad nordisk-baltisk krets, tillsammans med G7 och inom coalition of the willing. Arbetet omfattar bland annat krav på försäkringsinformation och förebyggande kontakter med flaggstater. Jag välkomnar att den höga representanten nu har utnämnt en särskild samordnare för arbetet mot skuggflottan.

För att ytterligare försvaga den ryska ekonomin verkar Sverige med likasinnade för att EU ska införa importtullar mot fler ryska och belarusiska exportnärningar. Samtidigt som vi försvagar Ryssland måste vi stärka Ukraina. Europeiska rådet gav i oktober kommissionen i uppdrag att ta fram förslag på hur EU ska kunna öka sitt finansiella stöd till Ukraina. Regeringen välkomnar det uppdraget eftersom stödet till Ukraina är vår främsta utrikespolitiska prioritet.

För regeringen är det tydligt att ett sådant stöd bör bygga på en mer ambitiös användning av de frysta ryska tillgångarna. Regeringen verkar därför för att EU så fort som möjligt ska komma vidare i frågan om ett så kallat reparationslån till Ukraina baserat på de frysta tillgångarna. Vi vill se ett förslag från kommissionen som är så ambitiöst och ändamålsenligt som möjligt. Regeringen menar att ett sådant lån till Ukraina ska kunna användas för både budgetära och militära syften och vara utformat efter Ukrainas behov. Den militära komponenten bör omfatta både omedelbara prioriteringar och mer långsiktiga ukrainska försvarsinvesteringar.

Ukrainas EU-anslutningsprocess är en viktig investering i fred, säkerhet och stabilitet i hela Europa. Den utvidgningsrapport som

kommissionen nyligen presenterade bekräftar att Ukraina fortsätter att göra betydande reformframsteg på samtliga områden.

Regeringen verkar för att EU utan dröjsmål ska gå vidare med att öppna de första förhandlingsklustren för både Ukraina och Moldavien, i linje med kommissionens rekommendation och 26 medlemsstaters önskemål. Jag har också tagit upp detta starka önskemål direkt i en bilateral dialog med den ungerske utrikesministern. Vi kommer att fortsätta vårt omfattande stöd till Ukrainas och Moldaviens reformarbete, inte minst på rättsstatsområdet där ytterligare reformer är av särskild betydelse.

Slutligen kan jag konstatera att rådet möts på Internationella barndagen. Ansvarsutkrävande och de bortförda ukrainska barnens återvändande är en självklar del i en rättvis och hållbar fred. Regeringen välkomnar att EU i det 19:e paketet riktar sanktioner mot ett tiotal individer ansvariga för den fruktansvärda och systematiska kidnappningen av ukrainska barn. Genom införandet av ett nytt kriterium blir det enklare att sanktionslista individer och aktörer som deltar i dessa fruktansvärda övergrepp.

Vi välkomnar kommissionsordförande von der Leyens initiativ till ett högnivåmöte om de bortförda ukrainska barnen. Mötet blir ett viktigt tillfälle att öka det politiska trycket på Ryssland.

Anf. 7 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Herr ordförande! Tack så mycket för redogörelsen, utrikesministern!

Vi står – som vanligt, höll jag på att säga – fullt bakom regeringen under den här punkten. Det är otroligt viktigt att Ukraina fortsätter få det stöd de behöver. Det är väldigt bra att det 19:e sanktionspaketet nu är på plats, och regeringen har såklart vårt fulla stöd i att verka för ett 20:e sanktionspaket.

Vi ser nu också med spänning fram emot reparationslånet och hoppas verkligen att det kan komma på plats. Det är en otroligt viktig fråga. Utrikesministern får gärna säga något mer om situationen, inte minst vad gäller Belgien, som ju under lång tid har uttryckt oro. Det kom även uppgifter i går om att Norge eventuellt skulle kunna bli en aktör i detta, och om det är möjligt att kommentera det får man gärna göra det. Vi reagerade kanske lite på det eftersom Norge inte är medlem i EU, vilket gör det lite extra intressant. Utrikesministern får alltså gärna utveckla det.

Det är väldigt bra att frågan om de bortförda ukrainska barnen uppmärksammas särskilt och att det kommer att hållas ett toppmöte om detta. Det är också väldigt bra att det är med i det nittonde sanktionspaketet. Jag kan också konstatera att det i samband med Krimplattformen om ett par veckor kommer att anordnas ett särskilt seminarium om frågan här i riksdagen. Det ordnas av bland annat vår grupp till OSSE:s parlamentariska församling och även gruppen till Europarådet. Det är väldigt viktigt.

Jag har en fråga som gäller Yale University's Humanitarian Research Lab. De bedriver ett otroligt viktigt arbete både med att försöka stötta Ukraina i att återföra de bortförda barnen och med att stötta ICC med dokumentation och analyser. De har gjort en enorm kartläggning av var barnen befinner sig och är otroligt viktiga i återförandearbetet.

2025/26:13
14 november

Nu får vi rapporter om att deras finansiella situation blir allt svårare till följd av olika förändringar i USA, och vi undrar därför om regeringen ser att EU skulle kunna agera för att säkerställa att Yale University kan fortsätta bedriva det här viktiga arbetet och fortsätta stödja både ICC, Ukraina och andra aktörer.

Anf. 8 ANDERS EKEGREN (L):

Jag har läst igenom dokumentet, och jag tycker att regeringens ståndpunkter är väldigt bra och tydliga. Jag har dock två kompletterande frågor.

Regeringen skriver att den vill se ytterligare åtgärder mot den ryska skuggflottan, vilket är jättebra. Men vilka är de ytterligare åtgärder som skulle kunna vidtas mot den ryska skuggflottan?

Den andra frågan gäller importtullar. Jag trodde faktiskt att vi hade importtullar på allting från Ryssland och Belarus, men så är det inte. Vilka importtullar skulle man kunna införa eller höja för att försämra rysk ekonomi?

Anf. 9 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, utrikesministern, för dragningen! Tack även Anders, antar jag, för att du ställde den fråga som jag själv hade klurat på.

Ett tjänsteförbud nämndes muntligen. Jag har inte sett något om det i det skriftliga, så jag undrar höra om utrikesministern kan utveckla lite grann hur det skulle kunna användas och avgränsas och vilken effekt det skulle kunna få. Jag undrar också om man jobbar med att skärpa kontroller av försäkringspapper samt om det går att säga något om huruvida Kustbevakningen och Sjöfartsverket har de verktyg de anser att de behöver. Helt enkelt: Finns det något ytterligare som går att göra gentemot skuggflottan?

Utöver de frågorna välkomnar jag den svenska ståndpunkten.

Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Jag börjar med de immobiliserade ryska tillgångarna.

Vi fortsätter att uppmana kommissionen att gå vidare med förslaget om ett nytt stöd till Ukraina som finansieras av de tillgångarna. Tillsammans med likasinnade verkar vi också för att skyndsamt gå vidare med förslaget.

I diskussionerna om hur lånet till Ukraina ska användas framhåller vi vikten av att stödet blir ambitiöst och ändamålsenligt. Nu handlar det mycket om att Belgien, som ju sitter på en stor del av tillgångarna, ska kunna känna sig tryggt med att ta ett sådant steg. Därför sker nu förhandlingar om olika former av säkerheter från olika länder, och det är något vi välkomnar.

När det gäller Norge har vi noterat de uppgifterna. Norge är ju en av de största givarna av stöd till Ukraina, och man har även presenterat ett mycket framåtlutat stöd inför nästa år. Vi verkar för att EU ska gå vidare med kommissionens förslag, som sagt, och vi får se hur olika länder – inklusive Norge – ställer sig till detta. Jag tror dock att alla som vill se att ianspråktagandet av de frysta ryska tillgångarna blir verklighet också bör vara beredda att ställa upp, så att säga.

När det gäller frågan om bortrövade ukrainska barn är Sverige mycket aktivt på området. Vi bidrar till att barn återvänder genom stöd till

Ukrainas arbete för att identifiera de olagligt bortförda och deporterade barnen och för att dessa ges psykosocialt stöd och rehabilitering. Stödet kanaliseras genom olika organ, som Unicef, Rädda Barnen, Internationella rödakorskommittén och givarfonder. En stor del av Sveriges stöd kanaliseras genom aktörer på plats i Ukraina. En sådan aktör är organisationen The Reckoning Project, som samlar in vittnesmål om krigsförbrytelser och kränkningar av mänskliga rättigheter i Ukraina.

Yale University gör ett jätteviktigt arbete för att kartlägga försvunna barn. Deras medel har minskat, bland annat till följd av den amerikanska administrationens beslut. Vi har fått information från Yale om att de i dagsläget kan klara sin finansiering genom privata donationer. Det har inte heller inkommit någon förfrågan till Utrikesdepartementet om finansiering, men vi följer naturligtvis detta nära.

Vad gäller ansvarsutkrävande för de brott som begås, där bortrövande av barn är ett mycket allvarligt sådant, arbetar vi ju aktivt även med det. Vi ger finansiellt stöd till arbetet för ansvarsutkrävande, bland annat genom ICC, som nämndes, men också genom FN, EU, OSSE och civilsamhällesorganisationer.

Vad sedan gäller vad man kan göra ytterligare när det gäller sanktioner, inklusive mot skuggflottan, fortsätter vi att bidra aktivt till varje sanktionspaket och arbeta för att sanktionerna fortsatt ska slå hårt och brett mot den ryska ekonomin. Vi verkar nu för att EU ska påbörja arbetet med ett ambitiöst 20:e sanktionspaket, som nämndes, för att ytterligare öka trycket.

Vi fortsätter att driva på för att minska Rysslands energiintäkter, inklusive genom åtgärder mot skuggflottan och dess ekosystem. Fler åtgärder bör riktas mot skuggflottans möjliggörare och mot de företag i tredjeland som importerar eller raffinerar rysk råolja. Det är även viktigt att sanktionerna slår hårt mot den finansiella sektorn, såsom förmedlare av kryptotjänster och andra möjliggörare av kringgående i Ryssland och i tredjeland.

Det är ett stort framsteg att EU har sanktionslistat ett stort antal fartyg i skuggflottan och flera strategiskt viktiga ryska oljehamnar och infört ett förbud mot tillfällig lagring av rysk olja i EU:s hamnar. Detta inkluderar fartyg som transporterar rysk olja på ett oansvarigt sätt, transporterar krigsmateriel, agerar i strid med G7:s oljepristak eller ägs av personer eller företag belagda med sanktioner.

I samband med det 19:e sanktionspaketet infördes möjligheten att sanktionslista hamnar i tredjeland som bidrar till kringgående. Detta sänder en tydlig signal om att EU menar allvar.

Vi driver som sagt i det 20:e paketet att man ska införa ett totalt förbud mot alla tjänster till ryska olje- och gasexportörer.

Utöver de åtgärder jag nämnt på sanktionsområdet arbetar vi också aktivt för att EU ska införa importtullar på ryska varor. Utökade importtullar på jordbruksprodukter och kvävegödsel godkändes den 12 juni av rådet. Tullarna trädde i kraft den 1 juli. EU har i princip aldrig tidigare använt tullar på liknande sätt för att fasa ut import från tredjeland. Sverige fortsätter att verka för att EU ska införa ytterligare importtullar mot Ryssland och Belarus och kommer tillsammans med likasinnade att vid FAC – handel den 24 november uppmana kommissionen att presentera

ett nytt tullförslag inom strategiskt viktiga sektorer, bland annat stål, kaliumgödsel och oorganiska kemikalier.

Vi införde en möjlighet – detta ligger på Justitiedepartementet – att efterfråga försäkringshandlingar från alla fartyg i Östersjön. Detta är dock i dagsläget inte tvingande, men på EU-nivå förs en diskussion om hur man ska kunna se till att det blir tvingande. Det är också något som Sverige driver.

Kustbevakningen har fått en rad olika uppdrag, inte minst till följd av de kabelbrott som vi har sett. Vi ser att det är en stor framgångsfaktor att de samverkar mycket nära och mycket snabbt med sina motsvarigheter i andra länder runt Östersjön. Vi tittar hela tiden på vilken typ av verktyg de behöver för att kunna vara ännu mer effektiva i detta arbete.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det därmed finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till nästa punkt på dagordningen, punkt 5, Situationen i Mellanöstern.

Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Det pågående genomförandet av överenskommelsen mellan Israel och Hamas inger fortsatt hopp. Vi ser en viss förbättring i det humanitära tillträdet, och vapenvilan håller än, även om den är skör.

Utmaningarna är dock stora. Det är oerhört viktigt att båda parter är återhållsamma och respekterar det som överenskommits. Hamas måste återlämna den sista avlidna i gisslan, och Israel måste tillse att införseln av humanitär hjälp fortsätter att öka. Det är avgörande att det internationella samfundet, inklusive EU, håller uppe trycket på parterna att ta ytterligare konkreta steg mot ett varaktigt slut på konflikten och mot en tvåstatslösning.

Kravet på obehindrat, säkert och varaktigt humanitärt tillträde till alla delar av Gaza kvarstår. Israel måste tillåta FN, internationella icke-statliga organisationer och humanitära aktörer att verka utan hinder. Humanitärt bistånd och tillträde får aldrig användas som ett politiskt eller militärt påtryckningsmedel. Regeringen är tydlig när det gäller dessa krav och anser att det är både rimligt och viktigt att EU bibehåller sin beredskap att sätta ytterligare press på den israeliska regeringen att leva upp till sina skyldigheter i enlighet med folkrätten.

Regeringen är tydlig med att terroristorganisationen Hamas måste avväpnas och att Hamas inte kan ha en plats i ett framtida styre av Gaza. Hamas agerande i Gaza sedan vapenvilan inleddes understryker detta. Arbetet fortsätter med att införa ytterligare sanktionslistningar mot dem som stöder, underlättar eller möjliggör våldshandlingar från Hamas eller Palestinska islamiska jihad.

Regeringen fortsätter även att tillsammans med EU och andra likasinnade stater lyfta fram vikten av tillträde och skydd för oberoende journalister i Gaza. Journalister måste enligt den internationella humanitära rätten kunna verka fritt i Gaza.

EU är redan väl positionerat att bidra till överenskommelsen genom de civila insatserna Eupol Copps och EU BAM Rafah. Regeringen ställer sig positiv till att mandatet för insatserna skulle kunna stärkas ytterligare till

stöd för säkerhet, gränskontroll och rättskedjan. Sverige är i dagsläget den EU-medlemsstat som bidrar med mest personal till Eupol Copps, inklusive en svensk insatschef. Vi står även redo att som tidigare bidra till gränsinsatsen EU BAM Rafah.

EU bör se över vilka ytterligare möjligheter som finns att bidra till den långsiktiga återuppbyggnaden av Gaza. Regeringen ser positivt på att EU bland annat kommer att kunna bidra inom ramen för det nyetablerade civil-militära koordineringscentret CMCC.

Palestinskt deltagande i återuppbyggnaden av Gaza är och förblir centralt. EU bör därför fortsätta uppmana till att palestinska myndigheten inkluderas i denna process. Korrespondentbankstjänsterna mellan israeliska och palestinska banker behöver förlängas, och Israels överföringar av palestinska skattemedel till palestinska myndigheten måste ske tidsenligt och till fullo i enlighet med Israels åtaganden.

Regeringen välkomnar de diskussioner som pågår om hur EU diplomatiskt, finansiellt och med konkreta insatser kan bidra till en fredlig lösning på kort och lång sikt. I alla delar behövs en fortsatt nära dialog och samarbete med länderna i regionen. Det möte med givarplattformen för Palestina som sker i anslutning till FAC, där jag planerar att delta, blir ett viktigt tillfälle att diskutera återuppbyggnaden av Gaza med regionala aktörer.

Vi måste också fortsätta att hålla fokus på den mycket allvarliga utvecklingen på Västbanken, inklusive den fortsatta illegala expansionen av israeliska bosättningar och bosättningsvåldet. Det förslag som regeringen drivit och fortsätter att driva om sanktioner mot extremistiska israeliska ministrar är fortfarande relevant. Regeringen är och förblir tydlig med att bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå.

Anf. 13 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Tack, utrikesministern, för redogörelsen! De steg som har tagits är ändå glädjande, liksom att fredsplanen har satts i verket. Det sker steg i rätt riktning, men det skulle behöva ske väldigt mycket mer. Vi kan också konstatera att ett stort antal palestinier har dödats och skadats även sedan vapenvilan infördes. Situationen är fortsatt väldigt allvarlig, och det är, precis som utrikesministern ger uttryck för, otroligt viktigt att EU fortsätter agera för att planen nu ska följas.

Jag har en fråga på den punkten, nämligen hur regeringen vill se att denna typ av överträdelser följs upp. På vilket sätt ska man bevaka att de överträdelser som sker får konsekvenser? Det är nu otroligt viktigt att avtalet efterlevs och att man dokumenterar och agerar mot de överträdelser som sker.

Det är också otroligt viktigt att ICC nu får fullt tillträde. Som framgår av ståndpunkten agerar de fullt ut för att försöka utreda krigsbrott, och det är viktigt att de nu verkligen får fullt tillträde för att kunna göra detta. Det är en kritisk tidpunkt – vi har haft samma diskussion om Syrien tidigare i år. Om man ska kunna dokumentera och lagföra de krigsbrott som har begåtts är det nu ICC måste få fullt tillträde.

Det är också såklart bra och viktigt att EU nu tar en roll i återuppbyggnaden av Gaza och i de initiativ som sker. Det är viktigt att Sverige också är drivande i detta.

Som utrikesministern själv säger fortsätter utvecklingen på Västbanken att vara oerhört allvarlig. I rak motsats till ICJ:s rådgivande yttrande ökar nu Israel antalet bosättningar. Det är det besked man har gett: Man ska öka antalet bosättningar. Detta försvårar direkt processen för en tvåstatslösning. Det är dessutom enligt representanter för Israels regeringskansli det direkta syftet med de utökade bosättningarna. Man agerar alltså medvetet mot tvåstatslösningen och i direkt motsats till ICJ:s rådgivande yttrande. ICJ är tydligt med att bosättningarna ska avvecklas, inte utvecklas.

Vi menar därför att frågan om att frysa associeringsavtalet inte bara kan ligga på bordet, som det har uttryckts vid tidigare FAC-samråd, utan är något som Sverige verkligen aktivt behöver verka för. EU behöver frysa associeringsavtalet till dess att Israel faktiskt börjar avveckla bosättningarna i enlighet med ICJ:s yttrande.

Av precis samma skäl menar vi fortfarande att EU bör stoppa all import av varor från bosättningar på den ockuperade Västbanken. Vi måste verkligen visa att vi står upp för folkrätten, att det är helt oacceptabelt att Israel fortsätter att bryta mot folkrätten och att de nu måste agera för att få till en tvåstatslösning. Allt annat är oacceptabelt.

Anf. 14 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag instämmer med Socialdemokraterna. Jag håller inte med om regeringens formulering i ståndpunkten – att man inte driver förslaget om sanktioner just nu utan att det åtgärds paket som föreslagits ligger kvar på bordet men just nu inte drivs vidare. EU behöver besluta om suspendering av handelsavtalet, indragen medverkan i forskningsprogrammet Horizon och sanktioner mot bosättare och extremistiska israeliska ministrar.

Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Från Miljöpartiet vill vi anmäla avvikande mening när det gäller detta. Vi vill trycka på för att stoppa associeringsavtalet, av det skäl som även Socialdemokraterna har nämnt: Under vapenvilan har närmare 300 palestinier dödats och mer än 1 500 byggnader förstörts. Våldet på Västbanken har dessutom nått nya rekordnivåer. Vi ser inte att Israel tar sitt ansvar, och EU måste ligga på, bland annat genom att stoppa associeringsavtalet.

Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Tack till ledamöterna för frågorna!

För att börja med Alexandra Völkers frågor om hur man ska följa upp överträdelser är det genuint svårt. I realiteten är detta i stor utsträckning upp till parterna. Vi har sett hur inte minst Hamas har utfört ett antal mycket allvarliga dåd mot andra inne i Gaza, men det är svårt att få en fullständig och korrekt bild av vad som faktiskt sker.

Jag konstaterar ändå att det fortsatt råder vapenvila, och det är bra – men den är skör. Vi måste säkerställa att vi får kontroll genom tillträde för journalister i Gaza men naturligtvis också möjlighet till bevisinsamling av ICC och andra organisationer. Men vi måste också stötta parterna för att säkerställa att vapenvilan håller i sig och att man kan ta viktiga steg även i den andra delen, mot en mer varaktig fred. Där råder fortfarande många

stora oklarheter. Vi har också en ständigt pågående dialog med Israel om detta.

2025/26:13
14 november

Jag kan när det gäller ICC också nämna att vi är bekymrade över de sanktioner som riktas mot ICC och därför stöttar en aktivering av den blockerande stadgan, vilket är något som diskuteras på EU-nivå.

När det gäller de olika åtgärder som har diskuterats för att sätta press på Israel i ett tidigare skede, framför allt för att tillåta humanitärt tillträde, konstaterar vi liksom kommissionen att frågan om att suspendera handelsdelen i associeringsavtalet liksom samarbete inom ramen för Horizon fortfarande finns på bordet, men det är inget som drivs. Jag tycker att detta är naturligt givet den utveckling som har skett.

Däremot delar vi verkligen oron när det gäller utvecklingen på Västbanken och de illegala bosättningarna. Jag är mycket bekymrad över hur man hela tiden hittar nya former av bosättningar för att avskära palestinier från deras möjligheter till försörjning. Därför fortsätter vi att driva det som kallas the Swedish proposal, det vill säga att sanktionslista extremistiska israeliska ministrar som driver på bosättningarna.

Regeringen har gett stöd till att EU i sin handel med Israel ska göra tillräcklig åtskillnad mellan handel med produkter från Israel respektive illegala bosättningar. Associeringsavtalet inkluderar inte handel med illegala bosättningar. EU har redan en tydlig differentieringspolitik som innebär att EU skiljer mellan Israel inom de internationellt erkända gränserna från 1967 och de ockuperade områdena.

Jag tror att jag har svarat på allt, herr ordförande. Annars får ledamöterna återkomma.

Anf. 17 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Nu hann jag inte skriva ned vad utrikesministern svarade, men jag tackar så mycket för svaren.

Om det inte var tydligt innan vill jag bara förtydliga att vi anmäler avvikande ståndpunkt gällande de två frågor som jag lyfte upp om varor från bosättningar. Vi menar att det inte är tillräckligt med differentiering. Om Sverige och EU ska leva upp till ICJ:s rådgivande yttrande kan vi inte handla med varor från bosättningar på ockuperade områden. Det möjliggör deras ekonomiska uppehälle, vilket vi menar att EU inte ska bidra till då bosättningarna är olagliga, strider mot folkrätten och ska avvecklas.

Det har absolut tagits positiva steg i Gaza, men de saker vi ser i övrigt är oroväckande och går i helt fel riktning. Vi menar därför att vi måste upprätthålla och öka trycket mot Israel.

Ett annat exempel, som diskuterades mycket i utrikesutskottet i går, är det lagförslag som nu har röstats igenom i Knesset, en första gång av tre, tror jag. Det handlar om att införa dödsstraff, men endast för mord på och terrorbrott som begås mot israeler. Det är alltså ett dödsstraff som inte är lika för alla. En israel som mördar en palestinier skulle exempelvis inte vara föremål för dödsstraff. Det handlar alltså inte bara om det oacceptabla dödsstraffet som sådant utan om ett dödsstraff som slår olika beroende på vem som har begått brottet. Det är ytterligare ett exempel på hur Israel går i fel riktning när det gäller den här frågan, och vi menar därför att man måste upprätthålla trycket.

Anf. 18 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill gärna sälla mig till Socialdemokraternas avvikande ståndpunkt, som är i linje med den avvikande ståndpunkt som vi anmälde tidigare.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Är det utöver eller i stället för en egen?

Anf. 20 REBECCA LE MOINE (MP):

Utöver.

Anf. 21 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag ansluter mig också till det, alltså utöver.

Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Jag vill vara tydlig med att Sverige fördömer tillämpning av dödsstraff i alla dess former. Det är grymt, omänskligt, oåterkalleligt och oförenligt med de mänskliga rättigheterna, och vi arbetar tillsammans med EU för dess globala avskaffande.

Jag vill framhålla att regeringen har ställt sig bakom det belgiska initiativet för att säkerställa att man verkligen gör tillräcklig åtskillnad mellan varor från bosättningarna och varor från Israel. Vi kommer att förbli tydliga med att bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet och därutöver en från Vänsterpartiet och en från Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Sudan.

Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Den tredje diskussionspunkten är utvecklingen i Sudan, där situationen för civilbefolkningen är mycket svår. Inbördeskriget har lett till den just nu största humanitära krisen i världen. Ingen annanstans är svälten och undernäringen så utbredd.

Situationen i och runt al-Fashir i Darfur är särskilt allvarlig. Vi får rapporter om att tiotusentals människor har flytt från staden samtidigt som rebellrörelsen RSF hindrar civila från att lämna den och söka skydd. RSF har en historia av etniskt motiverat våld. Det ökar den oro som finns för storskaliga övergrepp. Vi får nu rapporter från FN:s MR-kontor, som Sverige stöder, som vittnar om omfattande övergrepp mot civilbefolkningen.

Internationella brottmålsdomstolen ICC meddelade i början av november att de samlar bevis om massdödande mot bakgrund av situationen i al-Fashir. Det är ett viktigt arbete som Sverige stöder.

EU har en sanktionsregim som riktas mot aktörer som undergräver stabiliteten och den politiska övergången i Sudan. Vid FAC väntas en ny

sanktionslistning antas mot bakgrund av den senaste tidens utveckling. Regeringen kommer att återkomma till nämnden inför beslutet i rådet genom skriftligt samråd.

2025/26:13
14 november

De stridande parterna RSF och SAF har byggt upp parallella och delvis nya civila administrationer som söker legitimitet hos det internationella samfundet. Det pågår dessutom en geopolitisk positionering i regionen där Sudans naturtillgångar och strategiska läge skapar incitament för olika stater att närma sig respektive sida.

Sverige och EU fortsätter att verka för att länder i regionen, däribland Gulfstaterna, ska ta ett aktivt ansvar och agera konstruktivt. Vi behöver ägna mer uppmärksamhet åt Förenade Arabemiratens roll i Sudan. Regeringens och EU:s position är tydlig. Vi uppmanar alla externa aktörer, inklusive Förenade Arabemiraten, att avstå från att direkt eller indirekt förvärra den sudanesiska konflikten och i stället agera konstruktivt och koordinerat för att nå en fredlig lösning på konflikten.

Den så kallade kvartetten, bestående av USA, Förenade Arabemiraten, Egypten och Saudiarabien, är en viktig konstellation i sammanhanget givet ländernas samlade inflytande över parterna. Det är det mest aktiva internationella förhandlingsspåret för närvarande. EU har, bland annat genom sin särskilda representant Anette Weber, en viktig roll för att åstadkomma en överenskommelse om att skydda kritisk infrastruktur. Det är en av få pågående förtroendeskapande åtgärder mellan parterna.

Sverige har en lång historia av stöd till Sudan och är en av de största bilaterala givarna i världen. Sveriges samlade stöd till Sudan uppgår hittills i år till 750 miljoner kronor, varav merparten är humanitärt stöd. Sverige stöder bland annat ett stärkt ansvarsutkrävande genom institutioner som FN:s MR-kontor i Sudan, som bedriver ett aktivt påverkansarbete gentemot parterna. Detta arbete blir allt viktigare mot bakgrund av den senaste utvecklingen av kriget i Sudan.

Regeringen verkar för ett stärkt europeiskt agerande för att nå eldupphör, obehindrat humanitärt tillträde, skydd av civila och på sikt en varaktig fred och ett representativt civilt styre i Sudan. Allt detta aktualiseras inte minst i ljuset av de fruktansvärda övergrepp som nu sker i al-Fashir i Darfur.

Anf. 25 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Herr ordförande! Det är verkligen en helt fruktansvärd situation i Sudan. Det har det varit under en längre tid, och den fortsätter bara att förvärras. Vi har väl alla med bestörtning tagit del av de senaste rapporterna från Sudan. Därför är det väldigt bra att Sudan nu tas upp på FAC; det var ett tag sedan.

Jag noterar utifrån den skriftliga återrapporten att det var ett antal utrikesministrar som under det förra FAC-mötet drev på ganska hårt för att det skulle lyftas upp. Det är alltså väldigt bra, för det är helt nödvändigt. EU behöver ta en tydligare roll nu och driva på för fred och skydd av civila.

Vi har vid flera tillfällen återkommit till frågan om ICC, deras viktiga roll och den situation som domstolen har utifrån de sanktioner som administrationen i USA har utfärdat mot den. Där har EU en möjlighet att aktivera den blockerande stadgan. Detta har vi diskuterat flera gånger i nämnden, och vi diskuterade det också i går i utrikesutskottet. Jag uppfattade också att utrikesministern nämnde det under den förra punkten.

Jag vet att vi är överens om att vi tycker att detta är ett bra verktyg för att säkerställa att domstolen kan fortsätta att verka.

Sudan är ytterligare ett exempel på hur otroligt viktigt ICC är. Det arbete som nu bedrivs där för att försöka samla in bevis är oerhört viktigt. Därför är agerandet från den amerikanska administrationen, som försvårar och direkt motverkar detta arbete, förkastligt. Jag vill skicka med att vi stöttar utrikesministern helt och fullt i att nu agera för att den blockerande stadgan ska aktiveras, för det är verkligen hög tid.

Gällande Förenade Arabemiraten var utrikesministern tydlig i utskottet i går med att både Sverige och EU i dialogen med Förenade Arabemiraten är väldigt tydliga. Detta är bra och viktigt, för det måste vi verkligen vara. Jag undrar: Finns några diskussioner inom EU om hur man ska agera om Förenade Arabemiraten skulle fortsätta att stödja RSF?

Anf. 26 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Precis som andra är jag såklart chockad av vad som händer i Sudan. Jag vill understryka att EU måste driva på för att hela Sudan ska omfattas av FN:s vapenembargo och att efterföljandet av sanktioner måste bli mer kraftfullt. Detta tillsammans med sanktionslistningar av aktörer både i och utanför Sudan är särskilt viktigt. Särskilt i Gulfstaterna finns det aktörer som underblåser konflikten mellan RSF och Sudans armé.

Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det finns en vilja från regeringen att sluta frihandelsavtal, också med Förenade Arabemiraten. Med tanke på hur situationen ser ut och hur landet bidrar till kriget menar vi att regeringen behöver driva på för att EU ska pausa förhandlingarna om ett frihandelsavtal till dess att Förenade Arabemiraten slutar stödja RSF.

Jag tänker att detta kan bli min avvikande mening. Jag flaggar för det redan nu.

Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Jag vill bara bekräfta det som Alexandra Völker sa, det vill säga att ICC har en helt avgörande roll i denna och många andra konflikter för att säkerställa att ansvarsutkrävande verkligen kan ske.

Sverige stöttar ICC på många olika sätt och kommer att fortsätta att göra det. Vi är väldigt bekymrade över de sanktioner som riktats mot domstolen. Vi har en ständigt pågående diskussion om detta både med Nederländerna, som är värdland, och med våra kollegor i EU. Det är kommissionen som måste lägga fram ett förslag om den blockerande stadgan, men de efterhör naturligtvis ländernas stöd. Där har jag varit mycket tydlig och framfört att jag tycker att man ska göra detta nu. Det tar också lite tid att få fram ett sådant förslag.

Det har kommit flera frågor om UAE:s roll, vilket jag förstår. Som jag sa uppmanar Sverige och EU alla externa aktörer, inklusive UAE, att avstå från att direkt eller indirekt förvärra konflikten och i stället agera konstruktivt för att nå en fredlig lösning.

Både bistånds- och utrikeshandelsministern och jag har under året lyft upp Sudanfrågan med våra emiratiska motparter. Sudan stod till exempel på agendan när jag träffade UAE:s utrikesminister när han besökte Sverige i mars. Det är viktigt att frågan regelbundet tas upp med UAE även

fortsättningsvis. EU:s särskilda representant för Afrikas horn, Anette Weber, besöker också regelbundet Gulfstaterna för att diskutera en lösning på konflikten och för att säkerställa fullt obehindrat humanitärt tillträde och skydd av civila, inklusive hjälparbetare.

EU har sanktionslistat flera UAE-baserade företag för deras inblandning i kriget i Sudan. Jag ser fram emot en diskussion vid FAC om externa aktörers roll, inte minst UAE:s.

Regeringens syn på frihandel är väl känd. Vi menar att sådana förhandlingar ger en möjlighet till dialog och påtryckningar. Det är en möjlighet som jag anser att Sverige också i det här läget måste nyttja.

FN:s vapenembargo inrättades 2004 och omfattar Darfurregionen. Sverige och EU kommer att fortsätta att verka för att embargot ska efterlevas samt breddas för att gälla hela landet, vilket också lyftes upp i EU:s nyligen antagna rådsslutsatser om Sudan.

Anf. 29 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Som jag misstänkte gick regeringen inte på Miljöpartiets linje denna gång.

Jag vill komplettera vår avvikande ståndpunkt med att vi menar att vapenexporten till Förenade Arabemiraten behöver stoppas omedelbart. Det var det land som Sverige hade störst vapenexport till förra året. Vi tycker att det blir lite dubbelt när man å ena sidan ska sälja vapen och å andra sidan ska bidra humanitärt. Vi menar att denna export ska avslutas så fort som möjligt.

Anf. 30 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag ansluter mig till Miljöpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Jag vill bara informera om att försvarsmaterielexport till Förenade Arabemiraten de senaste åren framför allt har bestått av det luftburna radarsystemet Global Eye. Det är ett luftburet radarspaningsflygplan, och det bär ingen beväpning. Global Eye används för både luftrumsövervakning och sjöövervakning, och samarbetet med UAE kring radarspaningsflygplanet Global Eye bidrar till att stärka Sveriges försvarsförmåga, inte minst luftförsvar, som är helt avgörande i dag.

Det finns ingen information om att användning av svensk krigsmateriel förekommer i Sudan. Det är även helt osannolikt att den typ av huvudsakligen radarsystem som exporteras till Förenade Arabemiraten skulle ha avletts till Sudan.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Med det konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med en avvikande ståndpunkt anmäld från Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Vi går till dagordningspunkt 7, Sahel.

Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Denna stora fråga tar vi upp under dagordningens fjärde diskussionspunkt. Den politiska, säkerhetsmässiga och humanitära situationen i Sahel fortsätter att försämrats, med utmaningar kopplade till organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och terrorism samt irreguljär migration. Vi ser också geopolitiska förskjutningar, fortsatt ryskt inflytande i regionen och en ökad risk att våld och instabilitet sprider sig till grannländerna i regionen. Dessa utmaningar påverkar också EU, och problemen är tilltagande.

Mali, Burkina Faso och Niger styrs som bekant av militärregimer efter de militärkupper som genomfördes mellan 2020 och 2023. Sverige verkar för att motverka dessa utmaningar och hindra att de sprids till Europa och för att främja en återgång till demokratiska styrelseskick och ökad respekt för mänskliga rättigheter.

EU:s arbete med Sahel har sedan kupperna i Mali, Burkina Faso och Niger komplicerats av olika uppfattningar om hur man bör förhålla sig till militärregimerna i dessa länder. Under det senaste året har allt fler medlemsstater verkat för utökat engagemang med dessa länder med hänvisning till EU:s intressen. Även EU:s särskilda representant för Sahel, João Cravinho, har föreslagit en sådan hållning. EU:s sydliga grannländer vädjar om solidaritet från övriga medlemsstater och påminner om att de bidrar till att möta norra och östra Europas säkerhetsutmaningar till följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina.

Den höga representanten och kommissionen har nu presenterat ett förslag på en justerad ansats för att hantera gemensamma utmaningar som utgår från EU:s strategiska intressen men också beaktar Sahelländernas behov. Fokus föreslås ligga på politiskt engagemang, diplomati, mänsklig säkerhet, social sammanhållning och ekonomisk utveckling.

Vid rådsmötet avser regeringen att verka för samsyn om en förnyad EU-ansats för Sahel utifrån EEAS och kommissionens förslag. EU behöver kunna agera både kortsiktigt i förhållande till dagens akuta utmaningar och risker och långsiktigt för att bidra till ökad framtidstro. Bedömningar om konkreta förslag på EU-stöd i regionen bör vara skraddarsyddade för de olika länderna. En generell riktlinje för EU:s agerande bör vara att inte bidra till att stärka militärregimerna i regionen utan rikta in sig på stöd till civilbefolkningen i enlighet med rättsstatens principer om mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt.

Anf. 34 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Det här är en region där utvecklingen har gått i fel riktning och är bekymmersam. Därför är det bra att frågan lyfts fram också inom EU.

Sverige har haft ett stort engagemang i denna region och var under många år en aktiv aktör i FN:s militära insats Minusma, där en svensk till och med ledde Minusma. Att Sverige till sist tvingades lämna regionen på grund av militärkupperna samt Wagnergruppens och det ryska agerandet på plats är ett ytterligare bevis på hur detta inte alls har gått i den riktning Sverige hoppades på när vi engagerade oss.

Socialdemokraterna stöttar givetvis i huvudsak ett utökat engagemang i regionen. För mig är det dock lite oklart vad detta betyder. Det framgår att det framför allt är EU:s södra medlemsländer som har uttryckt en önskan om solidaritet från EU:s norra medlemsländer, men kan ministern

tydliggöra vad det är de södra medlemsländerna egentligen önskar? Vad menas med politiskt engagemang, mänsklig säkerhet och så vidare? Kan ministern utveckla det lite? Vad innebär denna nya ansats för EU? Det skulle vara bra att få lite tydligare besked.

2025/26:13
14 november

Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Jag tackar Alexandra Völker för frågan.

Det råder samsyn om vikten av att fortsatt ha ett fördjupat engagemang i Sahel med hänsyn till EU:s intressen. Till detta bidrar givetvis också Rysslands fortsatta inflytande och andra länders minskade engagemang i regionen. Inom EU har diskussioner förts om och i vilken utsträckning EU ska föra dialog med militärregimerna i regionen och hur EU:s engagemang och stödåtgärder i regionen ska utformas.

I diskussionerna om EU:s engagemang och stödåtgärder framhåller Sverige givetvis vikten av respekt för folkrätten, inklusive mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt, att bedömningar görs från fall till fall och att EU:s stödåtgärder inte bidrar till att stärka militärregimerna i regionen.

Det är en ganska delikat uppgift att ha en dialog och samtidigt inte på något sätt bidra till en utveckling som inte är i enlighet med internationell rätt.

Vad det i praktiken nog handlar om är ett något mer pragmatiskt och flexibelt förhållningssätt och en länderbaserad ansats, vilket i grunden är rätt självklart. Det handlar också om ett mer effektivt stöd för att stötta befolkningen i Sahel och att använda de lokala strukturer som trots allt finns.

Det handlar som sagt om en något mer pragmatisk inställning. Man behöver ha en dialog men är också väl medveten om vem man har denna dialog med.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 37 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Över lunch hålls ett möte med Sydostasiatiska nationers förbund, Asean. Lunchdiskussionen äger rum i ljuset av Aseans toppmöte som hölls i oktober i Kuala Lumpur. EU och Asean har samarbetat sedan 1977 och har ett strategiskt partnerskap sedan 2020. EU eftersträvar att fler frihandelsavtal med regionen färdigställs och att relationen uppgraderas till ett comprehensive strategic partnership. Sverige stöder detta.

Regeringen fattade nyligen beslut om anslutning till Aseans samarbetsfördrag Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia, TAC. Lunchdiskussionen ger oss tillfälle att bekräfta vårt stöd för ett stärkt och utvecklat samarbete.

Jag informerar även om att det kommer att anordnas en middag med de västra Balkanländernas utrikesministrar kvällen före FAC. Dagen efter FAC sker ministermötet mellan EU och de indopacifiska länderna som förbereddes vid FAC i oktober.

Det är alltså ett välmatat möte.

2025/26:13
14 november

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för informationen.
Vi önskar ministern med medarbetare trevlig helg och lycka till på rådet.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Vi återupptar sammanträdet och börjar med en återrapport.

Anf. 40 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Allmänna rådets senaste möte hölls den 21 oktober i Luxemburg. Jag företrädde Sverige vid mötet. Nämnden har tagit del av de skriftliga återrapporterna, och jag har inget ytterligare att tillägga.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, Den fleråriga budgetramen 2028–2034.

Anf. 42 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Nämnden har tagit del av den kommenterade dagordningen, i vilken regeringen ingående beskriver vår ståndpunkt.

Det danska ordförandeskapet arbetar med hög intensitet för att driva processen framåt genom att skapa förståelse för alla delar i MFF-paketet men också för att identifiera möjliga element i en framtida så kallad förhandlingsbox.

Förhandlingsboxen är, som ni känner till, ett dokument som syftar till att lista de frågor av horisontell, finansiell, politisk och principiell vikt som ska avhandlas i den centrala budgetförhandlingen. Den är utformad som ett utkast på slutsatser från Europeiska rådet. Vi är fortfarande tidigt i processen och kommer att se många versioner av det här dokumentet innan det är dags för slutförhandling, vilket tidigast lär ske under slutet av nästa år.

Vid allmänna rådets möte i oktober diskuterades horisontella aspekter av MFF-förslaget såsom förenkling, förutsägbarhet, genomslag och styrning samt centrala delar av den andra rubriken i förslaget, som handlar om konkurrenskraft, välbefinnande och säkerhet.

Vid mötet nästa vecka kommer fokus att vara på budgetens första rubrik, som rymmer framför allt landallokerade medel till jordbruks-, fiskeri- och sammanhållningspolitiken samt programmen för asyl och migration, förvaltning av de yttre gränserna samt inre säkerhet.

Ordförandeskapets plan är att återkomma till allmänna rådet i december och behandla resterande delar av budgeten, nämligen rubrik 3 om globala Europa och rubrik 4 om administration samt EU:s intäkter. Dessa steg tas för att förbereda det första, sifferlösa utkastet av förhandlingsboxen, som ska tas upp vid Europeiska rådets möte i december. Explicita budgetnivåer kommer alltså att behandlas först nästa år.

Som jag var inne på när jag var här i oktober har vi från svensk sida gett stöd åt ordförandeskapets ambition att driva processen snabbt framåt och åt den moderniserade struktur på budgeten som kommissionen föreslagit eftersom vi bedömer att den ger bättre förutsättningar för synergieffekter och skalfördelar samt minskad risk för överlappning mellan olika program. Detsamma gäller möjligheten att omprioritera inom budgetramen när nya behov uppstår.

Det finns röster i rådet som är kritiska mot tempot i förhandlingen och den nya strukturen. Detta gäller även för Europaparlamentet, som nyligen skickade ett brev till kommissionen där man ifrågasätter den reformerade strukturen. Här har Sverige med likasinnade fortsatt en viktig roll i att ge stöd åt det danska ordförandeskapet gällande processen och åt kommissionen i att försvara förslaget övergripande struktur och inriktning, som också återspeglas i förhandlingsboxen.

När det gäller rubrik 1 och kommissionens förslag om nationella och regionala partnerskapsplaner som samlar dagens stora EU-fonder ser regeringen att en enklare struktur och färre program kan ge medlemsstaterna bättre förutsättningar att hantera olika nationella och regionala utmaningar samtidigt som möjligheten att vid behov flytta medel mellan åtgärder underlättas. Förslaget till regelverk är överlag mindre detaljstyrt, vilket har potential att leda till förenkling för stödmottagare och förvaltande myndigheter förutsatt att ansatsen bibehålls när kommissionen antar kompletterande regler och riktlinjer. Ett krav på reformer i medlemsstaterna har, rätt utformat, potential att bidra till att EU-medlen kan ge positiva strukturella effekter. Det är viktigt att regelverket främjar innovativa insatser, till exempel vid utformningen av mål och indikatorer.

Regeringen värnar viktiga budgetprinciper såsom nationell medfinansiering och strikta återtaganderegler, då de bidrar till nationellt och regionalt ägarskap av insatserna liksom till ett effektivt genomförande.

Regeringen är emot ny gemensam upplåning, inklusive förslaget om policylån inom nationella och regionala partnerskapsplaner – det som i förslaget kallas Catalyst Europe.

Regeringen välkomnar kommissionens förslag om att EU-medel ska vara villkorade av respekt för rättsstatens principer och stadgarna om de grundläggande rättigheterna.

Sammantaget är regeringens preliminära bedömning att det föreslagna regelverket innebär nya möjligheter att genomföra reformer och investeringar för att hantera nationella, regionala och territoriella utmaningar liksom förenkling för stödmottagare och förvaltande myndigheter.

Anf. 43 GUNILLA CARLSSON (S):

Herr ordförande! Tack till ministern för redogörelsen!

Vi från Socialdemokraterna hade en avvikande ståndpunkt vid förra tillfället då ministern var här. Den ligger fast, och den handlar om ingången i förhandlingarna. Jag tänkte inte ta upp det igen utöver att säga att det är viktigt att man håller fast vid villkorlighetsmekanismen eller förordningen som vi lyckades få igenom vid förra förhandlingen om MFF:en. Annars står vi bakom den avvikande ståndpunkten.

Utifrån diskussionen som ni ska ha nu, som ska vara en riktlinjedebatt, har jag några frågor.

Nu ska det ju vara fokus på den första rubriken. Det är ekonomi och sammanhållning och några andra punkter. Jag tänkte hålla mig till dem.

Jag har bara en ytterligare fråga när det gäller det här med att upprätta de nationella och regionala planerna. Jag läser att regeringen är väldigt positiv till dem, men jag är lite nyfiken på hur ministern kommer att lyfta fram frågan om hur Sverige ska hantera de regionala planerna. Tänker man sig att man ska ha någon diskussion med regionerna? Vad har man gjort för analys utifrån det arbetet? Det är en sådan fråga – det nämnde också ministern nu – där det finns ett ifrågasättande, just i den delen, och det är inget som jag tycker kommer fram i den svenska ståndpunkten mer än att man är positiv. Hur tänker man sig att man ska lyfta fram det under den här riktlinjedebatten? Jag är intresserad av att få en redogörelse av det och av hur regeringen anser att man ska kunna implementera eller arbeta med det här på ett bra sätt.

Den andra frågan handlar om ekonomin och stödet till Ukraina. Där har vi från Socialdemokraterna ingen annan synpunkt. Vi tycker också att det är viktigt att vi fortsätter stödja Ukraina så länge som det behövs i den omfattning som de själva efterfrågar. Men man skriver i den svenska ståndpunkten att det också kan inkludera ytterligare lånefinansiering, och där har jag en fråga.

Vi har ju haft den här diskussionen om kopplingen till de ryska tillgångarna. Det står inget om det i ståndpunkten. Hur tänker regeringen lyfta fram den frågan under det här mötet? Sverige har ju sagt att det är viktigt att vi använder de ryska tillgångarna, så det är min andra fråga till ministern.

Anf. 44 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

När det gäller hur vi tar den här processen vidare och hur vi själva ska jobba i Sverige är det inget som är föremål för diskussion på rådsmötet med de andra medlemsstaterna, lika lite som jag tror att något annat land kommer att ingående beskriva exakt hur de sätter upp sin process. Det kommer att bli nästa steg. Men det är självklart något som vi behöver ha ett förberedelsearbete för, särskilt när vi vet lite mer om vart förslaget tar vägen. Det kommer ju att vara ett annat arbetssätt än vi är vana vid – om förslaget blir som det nu tycks bli. Det är fortfarande en diskussion, och det är oklart exakt hur den faller ut.

I grund och botten välkomnar vi, som ledamoten säger, att det finns större flexibilitet för medlemsstaterna att svara upp mot de utmaningar som de själva ser att de särskilt behöver möta. Men hur vi ska sätta upp det här arbetet kommer vi att behöva återkomma till. Det kommer inte att vara föremål för diskussion den här gången.

När det gäller stödet till Ukraina kan man konstatera att regeringen i största allmänhet ser stödet till Ukraina som vår absolut viktigaste utrikespolitiska uppgift. Vi utesluter egentligen ingenting. Det är dock väldigt tydligt att den enda realistiska väg framåt som medlemsstaterna kan enas kring är att använda de frysta ryska tillgångarna. Vi hoppas i alla fall att alla ska kunna vara ombord i denna fråga när ledarna möts på ER i december.

Det är dock en del arbete kvar. Vi väntar på ett konkret förslag från kommissionen. Den diskussionen kommer vi inte att ha så mycket på MFF-punkten, men däremot på punkten om förberedelserna inför

Europeiska rådet, alltså en fortsatt diskussion om användandet av de frysta ryska tillgångarna.

Det är alldeles uppenbart, om man läser rapporterna om Ukrainas budgetsituation, att det nu är dramatiskt. De behöver nya pengar väldigt snart, redan under våren. Annars ser man att man kommer att behöva göra nedskärningar.

Sverige står fullt ut bakom att använda de frysta ryska tillgångarna för att på så sätt kunna ge ett reparationslån till Ukraina. Sedan utesluter vi inga finansieringslösningar, men jag tror att detta är den mest rimliga och framkomliga vägen, också givet vilka enorma belopp det är som behöver gå till Ukraina.

Anf. 45 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag vill börja med att hänvisa till en tidigare avvikande ståndpunkt som vi haft när det gäller migrations- och asylpakten.

Två frågor som skulle ligga i fokus på rådmötet var jordbruks- och fiskerifrågor, men det sägs egentligen ganska lite om dem i regeringens ståndpunkt. Eftersom det finns många miljöproblem kopplade till både jordbruks- och fiskeverksamhet är det helt centralt, tycker jag, att vi styr medel i en riktning som minskar dessa miljöproblem och att det också finns tillräcklig finansiering för att vi ska kunna lösa problemen framöver.

Anf. 46 GUNILLA CARLSSON (S):

Jag tackar så mycket för svaret.

Jag kopplar ändå tillbaka till de regionala planerna. Det är ju en fråga som det finns en stor oro kring. Bilden är ändå att den svenska regeringen är positiv till denna förändring. Även om man på det här mötet kanske inte lyfter fram exakt hur Sverige ska jobba – det är inte det jag menar – är en viktig fråga ändå vilken analys den svenska regeringen har gjort, med tanke på att man ställer sig så positiv till den nya strukturen.

Det finns mycket oro, och detta är en av de frågor som man inte riktigt vet vad den kommer att landa i. Kommissionen har vad jag förstår också varit i parlamentet och försökt bearbeta frågan, och ministern hänvisade också till det här brevet. Jag är därför lite nyfiken på vilken analys regeringen har gjort för att landa i att vara så positiv till just den här strukturförändringen.

Anf. 47 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

För att börja med Vänsterpartiet finns det ju flera viktiga frågor kopplade till både CAP och fiske och liknande. Nu är vi egentligen inte inne på detaljnivå här utan på ramarna och den stora strukturen i budgeten, men det är självklart att detta är viktiga områden som också hänger ihop med flera stora och viktiga utmaningar, som ledamoten beskriver, inte minst på miljöområdet.

Vi har generellt välkomnat att det finns en ansats i kommissionens förslag om att låta en stor andel av budgetens medel gå till miljö- och klimatrelaterade åtgärder. Var den exakta siffran landar får vi se under förhandlingarnas gång. Kommissionens förslag är till och med högre än den nuvarande siffran, om jag minns rätt – 35 procent jämfört med 30 procent i förra budgetförslaget.

Det finns alltså en sådan ansats från kommissionens sida, vilket vi välkomnar. Sedan får vi se exakt var siffran landar i förhandlingarna, men detta tycker vi är bra och riktigt. Det finns mycket i detta som vi kommer att återkomma till i detalj, men nu är vi som sagt mer inne på ramarna.

Det leder mig till Socialdemokraternas fråga. Med risk för att upprepa mig: Anledningen till att vi är positiva är i grund och botten att vi tycker att det i den nya strukturen finns en större flexibilitet för medlemsstaterna att välja vart man vill rikta sina resurser. Det välkomnar vi. Inom ramen för den diskussionen återstår sedan mängder av funderingar kring exakt hur detta ska genomföras, men att vi inte har lika mycket öronmärkt eller specifikt redan låst i den här budgeten som i den förra tror vi är bra om vi ska möta vår tids utmaningar.

Sedan vill vi självklart, när vi sedan utformar vår sammanhållningspolitik och olika delar av den här politiken, att detta ska genomföras i enlighet med partnerskapsprincipen, där bland annat regionernas roll också tydliggörs. Vi kommer alltså att få återkomma till exakt hur det ska utformas i detalj.

Anledningen till att vi är positiva är dock att vi tycker att den ganska stora förändring som kommissionen ändå föreslår med ökad flexibilitet är bra för att inte ha en lika rigid budget som förut, där vi har låst in medel väldigt tidigt i processen i en budget som ska gälla över väldigt många år.

Anf. 48 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Även vi från Miljöpartiet har haft avvikande ståndpunkter tidigare som jag står bakom och lyfter igen.

Jag tänkte också passa på att ta in fjällugglan till EU-nämndens medvetenhet. Det är en art som man nu överväger att klassa som utrotad från Sverige. Det beror delvis på att vi har tagit bort dess habitat, alltså naturskog och urskog, men det är också en följd av klimatförändringar.

Det är därför viktigt att jobba med både natur och klimat. Klimat nämns som en av de fyra prioriteringarna men finns sedan inte i texten. Där återkommer andra saker som säkerhet, motståndskraft, beredskap och konkurrenskraft, men det står inte särskilt mycket om klimat.

Klimat kopplas väldigt mycket till konkurrenskraft. Det är väl jättebra om det går att hitta synergieffekter, men vi har också ett Europa som drabbas väldigt hårt av klimatkrisen här och nu. Människor dör av hetta, översvämningar med mera. Därför måste man investera för att klara sig bättre i det förändrade klimatet, till exempel genom att klimatanpassa.

Naturen nämns inte över huvud taget utan lyser med sin frånvaro. Det är just i naturfrågor vi måste jobba över gränser, och där är EU en perfekt arena för att försöka skydda de arter som nu håller på att utrotas. När en art har utrotats globalt är det för sent. Vi måste se till att de arter som nu riskerar att gå samma väg till mötes som alltför många andra redan gjort också finns med.

Jag vill dra in detta med naturen i EU-nämnden, för det lyser som sagt med sin frånvaro. När vi nu diskuterar budgeten tycker jag att det är viktigt att Sveriges regering också nämner vikten av att vidta åtgärder och satsa pengar för att rädda arter från utrotning.

Jag har i en tidigare avvikande ståndpunkt nämnt de delar av migrationspakten som Miljöpartiet inte ställer sig bakom. Jag fortsätter att upprepa vikten av att nu fasa ut miljö- och naturskadliga subventioner. De

måste bort från EU:s budget. Det är också något som skulle kunna gå hand i hand med Sveriges konkurrenskraft i många delar.

Anf. 49 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Det finns många viktiga frågor på EU:s dagordning, och vi går inte alltid in i detalj i var och en av dem. Klimatarbetet stöder vi som sagt bland annat genom att välkomna kommissionen ansats att föreslå att en viss andel av budgeten ska gå till klimat- och miljörelaterade ändamål. Vi har också ganska nyligen haft diskussioner med klimat- och miljöministern, både här och på miljörådet och även i andra sammanhang, om EU:s nya ambitiösa klimatmål för 2040. Där har vi varit ett av de mest pådrivande länderna för att stödja kommissionen i att sätta ett mål om 90 procents minskade utsläpp till 2040.

Jag skulle med all emfas kunna konstatera att Sverige är ett föredöme och ett ledande land i diskussionerna när EU:s länder samlas för att diskutera hur vi ska ta oss an klimatfrågorna. Sedan kommer vi säkert, när vi återkommer till detaljer i de olika förslagen, att mer nyanserat diskutera exakt hur vi går vidare med klimat- och miljöfrågor inom budgeten. Nu är vi dock som sagt inne på en väldigt övergripande nivå vad gäller strukturen för budgeten.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter anmälda från S, V och MP.

Då kommer vi till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 18–19 december 2025: utkast till kommenterad dagordning.

Anf. 51 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Den 18–19 december träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till annoterad dagordning inför Europeiska rådet att behandlas. Nämnden har tagit del av dagordningen.

Notera att dagordningen har uppdaterats sedan den kommenterade dagordningen lämnades till riksdagen. På den senast uppdaterade preliminära dagordningen står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, den fleråriga budgetramen, EU:s utvidgning, konkurrenskraft och de geoekonomiska aspekterna, Mellanöstern samt migration.

Statsministern kommer inför mötet att samråda om svenska ståndpunkter. Vad gäller diskussionen i substans återkommer jag till den vid nästa samråd med EU-nämnden den 12 december. Vad gäller dagordningen kan regeringen stödja den.

Vad gäller den fleråriga budgetramen har vi just gått igenom regeringens ståndpunkt, så jag dröjer inte kvar vid den.

Vad gäller Ukraina har det sedan Rysslands fullskaliga invasion i februari 2022 varit en stående punkt på Europeiska rådets dagordning, och det är fortsatt den viktigaste frågan för europeisk säkerhet. Likaså står Mellanöstern återkommande på Europeiska rådets dagordning sedan Hamas terrorattack den 7 oktober 2023 och det fasansfulla krig som har följt därefter. Med anledning av utvecklingen på marken såväl i Ukraina som i Mellanöstern, särskilt vad gäller Gaza, är det av vikt att frågorna

återigen diskuteras på högsta nivå under Europeiska rådets möte den 18–19 december.

Rörande Ukraina anser regeringen det viktigaste vara att EU:s medlemsstater tar ett större ansvar för stödet till Ukraina. Det är särskilt angeläget att en överenskommelse kan nås om det finansiella stödet till Ukraina, som åter väntas diskuteras på Europeiska rådets möte.

När det kommer till Mellanöstern har utrikesministern just redogjort för regeringens ståndpunkt, men jag kan kort säga att fokus ligger på ett slut på kriget i Gaza. Regeringen verkar för att vapenvilan ska hålla, att 20-punktsplanen genomförs och att fortsatta steg tas mot en varaktig fred och på sikt en tvåstatslösning.

Europeiska rådet förväntas också ha en diskussion om EU:s utvidgning. Kommissionen presenterade den 4 november i år ett så kallat utvidgningspaket med landsrapporter för kandidatländerna med bedömningar av deras reformframsteg. Diskussionen vid Europeiska rådet kan förväntas ta sin utgångspunkt i denna rapport.

Regeringen anser att EU:s utvidgning är en investering i långsiktig fred, säkerhet, demokrati och välbefinnande och att det ligger i vårt ekonomiska och säkerhetspolitiska intresse att hjälpa kandidatländerna att närma sig unionen. Anslutningsförhandlingarna ska samtidigt bygga på kandidatländernas genomförande av nödvändiga reformer, inte minst när det gäller rättsstatens principer och demokrati.

På dagordningen står även konkurrenskraft och dess geoeconomiska aspekter. Regeringen arbetar för åtgärder som främjar innovation, produktivitet och ekonomisk tillväxt, vilket också är en förutsättning för Europas säkerhet. Här är det inte minst viktigt att stärka den inre marknaden och ta bort kvarvarande hinder, att minska den administrativa bördan genom det pågående regelförenklingsarbetet, att stärka EU:s kapitalmarknad samt att få fler frihandelsavtal på plats och diversifiera handeln. Ledarna väntas återkomma till konkurrenskraftsfrågan vid ett informellt möte i Europeiska rådet i februari.

Slutligen återkommer migrationsfrågan till Europeiska rådets dagordning. Det är viktigt att nu implementera migrations- och asylpakten, samtidigt som mer måste göras för att både minska den irreguljära migrationen och effektivisera återvändandet.

Anf. 52 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Ska vi då tolka regeringen som att man är nöjd med de punkter som är uppsatta på dagordningen och inte har för avsikt att ha någon diskussion om huruvida något ska tas bort eller läggas till?

Anf. 53 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Vi kan stödja dagordningen.

Anf. 54 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag vill ta upp två saker. När det gäller Mellanöstern och Gaza står det i ståndpunkten att regeringen vill att 20-punktsplanen ska genomföras och att man ska ta fortsatta steg mot en varaktig fred och på sikt en tvåstatslösning. Vad har man för åtgärder för att genomföra planen och nå en tvåstatslösning? Fortsätter EU att diskutera de medel man har, som handel, deltagande i program och så vidare?

2025/26:13
14 november

Jag har också en kommentar när det gäller delen om frihandelsavtal och minskad regelbörda. För oss är även rättvisaspekten i dessa handelsavtal helt central. Den får inte glömmas bort. Inte heller får regelförenklingar någonsin ge minskade ambitioner på miljö- och klimatområdet eller när det gäller djurskydd och arbetstagares rättigheter.

Jag är också väldigt oroad över att det kommer rapporter om att ytterhögern i EU-parlamentet försöker använda regelförenklingarna för att minska miljö- och klimatambitioner.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Vi har ju också haft utrikesministern här för att prata Mellanöstern. Det är en skärningspunkt här. Men allting som är samrátt med utrikesministern står sig, så att säga.

Anf. 56 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

När det gäller situationen i Mellanöstern kan vi konstatera att det har skett vissa förbättringar i det humanitära tillträdet under fredsplanens första fas. Men det kvarstår mycket omfattande hinder för att den hjälp som behövs ska nå fram. Det är av stor vikt att införseln av humanitär nödhjälp fortsätter att öka och att fler gränsövergångar öppnas.

Regeringen ser med stor oro på de begränsningar som påverkar olika organisationers möjlighet att verka. Det är Israels folkrättsliga skyldighet att omedelbart säkerställa obehindrat, säkert och varaktigt humanitärt tillträde i Gaza.

Vårt fokus är nu på att delarna i fredsplanen implementeras. Sedan finns det, som ni vet, ett antal olika åtgärder som regeringen har tryckt på för tidigare. Vi välkomnar att kommissionen fortfarande har kvar åtgärds paketet på bordet, det vill säga att det inte är avskrivet. Men här och nu är fokus på att implementera fredsplanen. Men det är klart att det är viktigt att åtgärds paketet finns kvar på bordet ifall vi märker att utvecklingen inte går i rätt riktning och att det behöver sättas ytterligare press.

När det gäller hela regelförenklingsagendan och frihandelsavtal är det för mig tydligt att vi har ett stort problem i Europa med vår bristande konkurrenskraft. Det leder i förlängningen till en negativ utveckling vad gäller jobb, tillväxt och därmed också vårt gemensamma välbstånd och vår välfärd. Det behövs tydliga åtgärder för att minska regelbördan i Europa.

Självklart ska vi bibehålla höga klimat- och miljöambitioner. Därför har regeringen varit pådrivande för nya klimatmål. Men jag är övertygad om att detta kan göras samtidigt som man minskar på regelbördan för våra företag. Jag tycker att man snarare blir svaret skyldig om man motarbetar de här regelförenklingarna. Våra företag har en orimlig regelbörda, vilket jag menar sätter käppar i hjulen för vår tillväxt och vårt välbstånd.

Jag tycker också att det är otroligt viktigt att EU sluter nya frihandelsavtal, särskilt i ljuset av vad som sker på andra sidan Atlanten, där det finns länder som vänder sig inåt och som bejakar både tullar och andra metoder som vägen framåt. Det måste finnas en röst som står för öppenhet och värdet av den fria handeln globalt.

Jag är nyss hemkommen från ett möte i Colombia med de sydamerikanska och karibiska staterna. Jag välkomnar att vi snart har på plats ett ambitiöst handelsavtal med Mercosurländerna. Det skulle kunna

bli ett av världens största frihandelsområden. Vi har också ett uppdaterat handelsavtal med Mexiko. Och jag vet att det pågår diskussioner med Indien.

2025/26:13
14 november

Det är otroligt viktigt med nya frihandelsavtal. Självklart vill EU att dessa avtal så långt det är möjligt också ska möta allt som vi Europa tycker är rätt och riktigt. Men jag tror att vi måste ha en realistisk ambition för vad vi kan enas om på kort sikt.

Jag menar att det är av särskilt intresse att vi når snabba handelsavtal. Mercosur har det förhandlats om i 25 år. Ibland måste man inse att det får finnas en rimlighet i hur mycket avtalen kan inkorporera. Men självklart kommer Europa alltid att stå upp för både rättvisa – vad man nu lägger i det ordet – och andra aspekter som vi tycker är viktiga. Men handel i sig har ett egenvärde. Vi får inte bromsa de här handelsavtalen. De behövs.

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S):

För tydlighetens skull vill jag säga att vi såklart instämmer i en hel del av det regeringen säger här. Men vi har också medskick och avvikande ståndpunkter på olika områden. Men vi kommer att återkomma till det när EU-ministern kommer tillbaka inför nästa möte i allmänna rådet.

På dagordningen nu står ju själva dagordningen. Därför anmäler vi inte några avvikande ståndpunkter på den här punkten. Vi återkommer när det blir mer diskussioner i sak.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer då till dagordningspunkt 5, Förbindelserna mellan EU och Förenade kungariket. Det är en lägesrapport.

Anf. 59 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Under den här punkten ska rådet få en presentation av läget i relationen mellan EU och Storbritannien och genomförandet av resultaten från toppmötet i maj 2025 följt av en kortare diskussion om medlemsstaternas prioriterade områden.

Givet de säkerhetspolitiska utmaningar som Europa nu står inför är den europeiska enigheten av avgörande betydelse. Regeringen anser att Storbritannien är EU:s viktigaste europeiska partner och strategiska allierade. Vi välkomnar därför inriktningen från toppmötet i maj. Jag vill särskilt lyfta fram några punkter.

För det första välkomnar regeringen det gemensamma uttalandet som beskriver ett nytt strategiskt partnerskap som bygger på delade värderingar, värnandet av en regelbaserad världsordning, en delad omvärldsanalys samt ett fördjupat samarbete i olika utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

För det andra välkomnar regeringen undertecknandet av ett försvars- och säkerhetspolitiskt partnerskap mellan EU och Storbritannien. Det kompletterar det samarbete som pågår med Storbritannien inom Nato, G7 och andra multilaterala institutioner. Det sänder också en viktig signal till omvärlden om europeisk enighet.

För det tredje välkomnar regeringen den gemensamma överenskommelsen för den fortsatta processen som nämner områden inom

vilka det finns ett ömsesidigt intresse för närmare samarbete mellan EU och Storbritannien.

I samband med toppmötet kom parterna även överens om en förlängning med tolv år av gällande fiskerättigheter.

Nu befinner vi oss i en implementeringsfas där EU-kommissionen förhandlar med den brittiska regeringen. I det fortsatta arbetet avser regeringen att bidra konstruktivt för att omsätta toppmötets politiska målsättningar i konkreta förbättringar för medborgare, företag och konsumenter så skyndsamt som möjligt.

Avslutningsvis måste vi givetvis även fortsätta respektera redan existerande avtal mellan EU och Storbritannien.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kommer nu till dagordningspunkt 6, Lagstiftningsplanering: kommissionens arbetsprogram för 2026.

Anf. 61 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Kommissionen presenterade 2026 års arbetsprogram den 21 oktober. Det debatterades i Europaparlamentet i direkt anslutning till det. Det är den nuvarande kommissionens andra arbetsprogram sedan den tillträdde i december 2024.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram och ser att det på många fronter speglar regeringens fyra huvudprioriteringar: kriget, konkurrenskraften, kriminaliteten och klimatet. Regeringen ser positivt på att stödet till Ukraina ligger fast både militärt och finansiellt samt att initiativ tas för att öka pressen på Ryssland och för att verka för utvidgningen.

Mer behöver göras för att stärka EU:s försvarsindustri och den europeiska förmågan att möta kriser, konflikter och krig i vårt eget närområde. Regeringen ser därför även positivt på kommissionens höga ambition på försvarsområdet.

Regeringen välkomnar även att kommissionen lyfter fram behovet av att stärka och fördjupa den inre marknaden. Här är regeringen drivande.

Regeringen ser även positivt på att kommissionen presenterar ytterligare förslag på förenklingsområdet.

Det är glädjande att kommissionen i arbetsprogrammet gör samma koppling som regeringen vad gäller det faktum att EU:s klimatomställning är en motor för konkurrenskraftig industri.

EU:s regelverk måste främja ett aktivt skogsbruk och användning av förnybar skogsråvara, en fossilfri och teknikneutral energipolitik där kärnkraften ingår och en kostnadseffektiv klimatspolitik med bred acceptans i samhället. I ljuset av detta är det positivt att kommissionen avser att dra tillbaka förslaget till skogsövervakningsförordning. Det har regeringen argumenterat för ska ske.

Regeringen välkomnar kommissionens initiativ om att intensifiera ansträngningarna mot organiserad brottslighet inom EU. Skyddet av våra öppna samhällen och medborgarnas trygghet är ett fundament i EU.

Vi konstaterar också att flera andra för regeringen viktiga frågor har tagit plats i arbetsprogrammet. Det gäller bland annat utvidgningen,

migrationen och rättsstatsarbetet. Regeringen kommer att fortsätta vara aktiv i dessa frågor.

Regeringen kommer inom kort att återkomma till riksdagen med ett fakta-PM om arbetsprogrammet. Regeringen kommer därefter att få anledning att återkomma till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

2025/26:13
14 november

Anf. 62 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det ska som sagt vara en övergripande diskussion på rådet. Sedan kommer detta tillbaka på olika sätt i olika delar.

Vi instämmer i många av de ståndpunkter som regeringen för fram här och i stort i det som kommissionens arbetsprogram har lagt fram. Det gäller inte minst att, i den farliga tid vi lever i, arbeta med stärkt säkerhet när det gäller både försvar och organiserad brottslighet.

Jag vill bara göra några tillägg om det som vi kanske saknar i regeringens ståndpunkt och som vi skulle vilja lägga till. Jag börjar med säkerhet. Vi tycker att man borde lyfta fram det som handlar om säkerhet kopplat till klimatfrågan.

När det gäller regelförenklingar tycker vi absolut att det ska vara regelförenklingar, men det behöver bli regelförbättringar och ska alltså inte vara på bekostnad av arbetares rättigheter eller miljöskydd och hälsa.

EU måste med kraft kliva in i den kapplöpning som nu pågår om framtidens investeringar och jobb.

Vi tycker även att det borde framgå i en svensk ståndpunkt att det här med att bygga tillväxt och konkurrenskraft kräver ökad jämlikhet. Till exempel forskning men också OECD har påpekat att ökade klyftor är riktigt dåligt för tillväxten. Vi menar att Sverige borde lyfta fram det i de delar i arbetsprogrammet som handlar om det.

Vi vill också lägga till att ge stöd till EU:s arbete med att vara en union för en regelbaserad världsordning.

Om detta inte är möjligt får vi anmäla det som avvikande ståndpunkter som vi vill bidra med utöver det som redan står i regeringens ståndpunkt.

Avslutningsvis har jag en fråga. I kommissionens arbetsprogram står det tydligt om initiativet för ett europeiskt drönarförsvar. Samtidigt är regeringen i andra forum, och var det även tidigare här i dag, tydlig med att man tycker att det ska vara medlemsstatsdrivet. Statsrådet nämnde inte initiativet för ett europeiskt drönarförsvar över huvud taget här. Jag vill därför ställa en fråga.

Är regeringen för ett europeiskt drönarförsvar, så som det uttrycks i kommissionens arbetsprogram? Vi tycker att Sverige borde kliva fram och engagera sig här och inte sitta lite avvaktande på läktaren. Det står tydligt i kommissionens arbetsprogram om europeiskt drönarförsvar.

Anf. 63 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Först vill jag, bara för ordningens skull, säga att det här är hela arbetsprogrammet. Det mesta i det nämner jag inte i detalj här. Arbetsprogrammet innehåller otroligt många olika delar. Ni skulle tröttna på mig om jag skulle sitta här och beskriva var och en av dem. Självklart kommer vi att återkomma, vilket jag tror att jag avslutade med att säga, allteftersom de konkreta förslagen presenteras.

När det gäller säkerhetsfrågorna är det uppenbart att det finns mängder av kopplingar. Jag skulle säga att Sverige verkligen är det land som, ofta i gott sällskap av Finland och en del andra, verkligen betonar whole-of-society eller whole-of-government approach, det vill säga att försvar och säkerhet handlar om mer än bara militära aspekter. Även om de på intet sätt får förringas handlar det också om hela den samhälleliga beredskapen.

Här har vi en stolt tradition från svensk sida, inte minst genom vår gula broschyr som ger var och en av oss medborgare ett visst ansvar att vara förberedd den dag krisen eller kriget kommer. Det är alltså något som vi stöder fullt ut.

Den tidigare finska presidenten, Sauli Niinistö, har presenterat en ganska omfattande rapport om detta. Mitt korta svar är alltså att vi tror att beredskap, försvar och säkerhet givetvis omfattar många olika aspekter, dock utan att förringa det militära där vi nu verkligen ser en nödvändig upprustning.

Ska man kalla det regelförenkling eller regelförbättring? Självklart ska reglerna vara bra. Men jag tror att det är viktigt att vara tydlig med vad inriktningen är. Det är förenkling. Vi ska alltså inte ha mer komplicerade regler, utan vi ska ha enklare regelverk, som gör det enklare att driva företag i Europa. De ska också vara bra. Men det får inte råda någon tvekan om att ambitionen måste vara förenkling, självklart med bibehållna höga ambitioner vad gäller hållbarhet, miljö och klimat.

Att vi står bakom den regelbaserade världsordningen råder det ingen tvekan om. Självklart gör vi det. Det återkommer vi ständigt till i de diskussioner vi har.

Jag tycker ibland att det finns en liten diskrepans här. Vi tycks vara ganska enade om att EU:s roll är att hantera de gränsöverskridande, gemensamma frågorna och att vi vill att EU ska vara varsamt med att gå in på det sociala området. Samtidigt lyfts det ganska återkommande, inte minst från Socialdemokraterna här inne, olika inspel som ändå kan tolkas som att man vill att EU ska ta större utrymme på det socialpolitiska området eller det arbetsmarknadspolitiska området.

Vår ingång i detta kommer att vara att ge stöd till kommissionen att verkligen lägga fokus på de stora, gränsöverskridande utmaningarna, inte minst stödet till Ukraina, gränsöverskridande brottslighet och konkurrenskraft. Vi är däremot mycket varsamma med att ge EU nya befogenheter på det sociala området och värnar den fördelning som vi har i dag, inklusive den svenska arbetsmarknadsmodellen och de svenska parternas roll och autonomi. Det betyder inte att de frågorna inte är viktiga utan att vi tycker att det är medlemsstaterna som ska bestämma här.

När det gäller försvaret kan jag konstatera att det nu sker historiska saker på försvarsområdet inom EU, vilket vi välkomnar. Vi välkomnar att det sker en snabb upprustning från många medlemsstater. Vi välkomnar att EU också har en väldigt tydlig roll att spela i att möjliggöra för dessa investeringar genom de beslut som tidigare har tagits för att medlemsstater ska kunna finansiera den upprustning som nu görs samt att vi gör allt vad vi kan för att stärka det försvarsindustriella samarbetet med gemensamma upphandlingar och standarder och gemensamma projekt. Allt detta är mycket välkommet.

I detta ingår självklart också vår drönarkapacitet. Sedan är förslaget från kommissionen ganska vagt än så länge. Det var livliga diskussioner

vid ett av de tidigare mötena i Europeiska rådet, när kommissionen precis hade aviserat vad de kallade en drönarmur. Där var det ganska många medlemsstater som tydligt tog till orda och betonade att allt detta måste vara medlemsstatsdrivet. Det förtar inte betydelsen av att vi samordnar oss och samarbetar, men att det är medlemsstaterna som ska sitta i förarsätet är det rätt många länder som har fört fram.

I korta ordalag: Vi välkomnar samarbetet, men det är väldigt tydligt att det måste vara medlemsstaterna som är drivande.

Anf. 64 MATILDA ERNKRANS (S):

Det är inte alltid så enkelt att avgöra vad regeringen faktiskt gör och driver och vad som sägs. Jag tänker ändå att det är bra att säga något för tydlighets skull.

Som sagt: Vi delar i stort kommissionens arbetsprogram, precis som regeringen. Vi delar mycket av det regeringen säger i sina ståndpunkter. Men vi tycker att regeringen i sin ståndpunkt kunde vara tydligare när det gäller regelförenklingar. Absolut ja, men det får inte ske på bekostnad av betesrätt, miljöskydd eller hälsa.

Det handlar också om att detta med att bygga tillväxt och konkurrenskraft faktiskt kräver en ökad jämlikhet. Det är inte bara vi som påpekar det, utan också OECD och andra. Ökade klyftor är dåligt för tillväxt. Varken Sverige eller Europa har råd att chansa med det. Vi måste bygga oss starkare, och en starkare konkurrens ökar vår tillväxt och ser till att vi skapar fler jobb. Det tycker vi att Sverige absolut skulle kunna lyfta här.

Jag tror att jag nöjer mig med det. Jag tycker ändå att statsrådet svarade när det gäller säkerhet och klimat. Vi får väl följa upp det, så att det faktiskt stämmer. Det gäller också den regelbaserade världsordningen. Sedan får vi väl återkomma och se hur arbetet och det svenska engagemanget utvecklar sig när det gäller det europeiska drönarförsvaret.

Anf. 65 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Visst var det en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna – eller hur? I så fall instämmer jag i den.

Anf. 66 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Det finns flera saker i arbetsprogrammet som jag tycker är bra.

Jag känner att jag ganska ofta tar upp Kunming–Montreal-avtalet. När EU har förhandlat om ett ramverk för biologisk mångfald tycker jag att det logiskt sett också måste in i de centrala dokumenten. Det måste in i budgeten. Det saknar jag även i det här arbetsprogrammet. Därför ser jag väl ganska dystert på möjligheten att implementera de här olika delmålen, som vi har att förhålla oss till vad gäller att börja inventera på vilket sätt vi kan stoppa utrotningen av arter och vända den här trenden. Vi måste fasa ut alla de mekanismer som driver på för utrotning. Det saknar jag, även om det finns många bra saker i detta.

Sedan har jag samma åsikter som jag har fört fram tidigare kring Omnibus och regelförenkling. Man får inte tumma på miljöfrågor och rättighetsfrågor och liknande. Det säger jag i enighet med det som också Socialdemokraterna har framfört. Man skulle kanske snarare ta fram en

Omnibus som handlar om hur vi kan stärka konkurrenskraften i den gröna sektorn och omställningen och förenkla för bönder i Sverige så att de vill gå den vägen och på det sättet bli natur- och miljöhjältar – med hög djurvälstånd.

Jag tror att jag stannar där. Det finns som sagt många bra saker, men det är ofta saker som är ganska små i förhållande till hur allvarliga problemen med biologisk mångfald och miljö är.

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vill statsrådet säga något avslutande? Nej. Då konstaterar vi att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och en från Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Den årliga rättsstatsdialogen: landsspecifika diskussioner.

Anf. 68 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Inom ramen för den årliga rättsstatsdialogen kommer landsspecifika diskussioner att äga rum – denna gång med Bulgarien, Tjeckien, Irland och Tyskland. Utgångspunkten är som vanligt landkapitlen i kommissionens rättsstatsrapport.

Regeringen ser de landsspecifika diskussionerna som en värdefull möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter för att stärka respekten för rättsstatens principer inom hela EU. Det är ett bra komplement till EU:s övriga verktyg.

Jag tänkte kort kommentera de fyra aktuella ländernas landkapitel.

Vad gäller Bulgarien konstateras det att arbetet med att reformera rättsväsendet hackar betänkligt efter att den bulgariska konstitutionsdomstolen underkänt en rad reformer som syftade till att stärka rättsstaten. Det gäller bland annat begränsningar av riksåklagarens befogenheter och reformer av lagrådet – för att nämna två exempel. Medborgarna i Bulgarien uppfattar rättsväsendets oberoende som lågt.

Vad gäller arbetet med att motverka korruption visar rapporten att genomförandet av landets antikorrupsionsstrategi är begränsad. Det noteras att det finns problem bland annat gällande offentlig upphandling.

Vidare lyfter rapporten fram problem på medieområdet, bland annat gällande mediemyndighetens finansiering och dess politiska oberoende och att lagförslaget om att stärka public service-mediernas oberoende ännu inte antagits.

Det finns med andra ord en del problem på rättsstatsområdet i Bulgarien.

Vi går vidare till Tjeckien. Man kan konstatera att arbetet med att reformera rättsväsendet och antikorrupsionsarbetet har burit frukt. Rapporten lyfter även fram att det gjorts framsteg på medieområdet men att det kvarstår vissa brister gällande information om vem som äger olika medier. I denna del rekommenderas Tjeckien att vidta ytterligare reformer för att öka transparensen.

Sedan gäller det Irland. Rapporten bekräftar att Irland inte har några allvarliga problem gällande rättsstatens principer och att de reformer som genomförts gett goda resultat. Bland annat har lagförslag presenterats för att stärka oberoende och ansvar inom public service. Förtroendet för

rättsväsendet är mycket högt, och landet har ett effektivt arbete mot korruption. Rapporten lyfter dock fram att det finns vissa problem med långa ledtider och höga kostnader för att hantera tvister.

Slutligen ska jag säga några ord om Tyskland, som även de har ett rättsväsen som medborgarna har ett högt förtroende för. Det konstateras dock i rapporten att rättsväsendet skulle behöva mer resurser och att det finns problem med rekrytering som borde åtgärdas. Rapporten identifierar inga systematiska svagheter gällande antikorrupsionsarbetet. På medieområdet noteras det att en lag om pressens tillgång till information om federala myndigheter gick i stå i samband med det senaste valet, och det rekommenderas att man återupptar arbetet med den lagstiftningen.

De landsspecifika rapporterna innehåller givetvis mycket mer information och fylligare rekommendationer, men de här exemplen ger ändå en bild av läget i de fyra länderna.

Vid mötet i allmänna rådet anser regeringen att det är mest relevant att frågor om korruption, oberoende rättsväsen och mediefrihet diskuteras.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi rör oss vidare och kommer till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 70 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Här vill jag nämna att det i anslutning till allmänna rådets möte kommer att hållas en mellanstatlig konferens med Albanien för att öppna kluster 5 – resurser, jordbruk och sammanhållning. I och med detta kommer Albanien att ha öppnat samtliga förhandlingskluster.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi önskar trevlig helg och lycka till på rådsmötet.

Anf. 72 EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack detsamma!

**§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor
Statssekreterare Daniel Liljeberg**

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 27–28 oktober 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 17 november 2025

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Daniel Liljeberg och medarbetarna hjärtligt välkomna.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 74 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Nämnden har mottagit en rapport från regeringen. Jag har inget ytterligare att tillägga om det inte finns frågor.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går då till rådsdagordningspunkt 3, Den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2027: livsmedelstrygghet och inriktning av stöd.

Anf. 76 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Vid rådsmötet väntas en diskussion om kommissionens förslag om att i högre grad rikta de stöd inom CAP som bidrar till högre inkomst. Diskussionen kommer i första hand att beröra det grundläggande inkomststödet, kompensationsbidraget, det kopplade stödet och småbrukarstöd och alltså inte grön arkitektur och riktade stöd inom miljö- och klimatområdet, som var temat för CAP-diskussionerna vid förra rådsmötet.

Kommissionen har föreslagit att det grundläggande arealbaserade inkomststödet i CAP i högre grad ska riktas till jordbrukare som aktivt bidrar till livsmedelsförsörjningen samt att stödet ska differentieras efter behov. Differentieringen ska utgå från företagens jordbruksinkomster under en referensperiod. Unga ska ges ett högre stöd.

Förslaget innehåller också en stegvis neddragning av högre stödbelopp, införande av stödtak samt begränsningar för pensionärer att få stöd. Vidare ska förenklat småbrukarstöd och produktionskopplade stöd bli obligatoriska, liksom stöd till riskhanteringsverktyg om motsvarande nationella system saknas.

Regeringens grundläggande utgångspunkt är att en reformerad jordbrukspolitik för perioden efter 2027 ska bidra till lönsamhet, konkurrenskraft och förenkling samtidigt som den stöder Sveriges miljö- och klimatåtaganden. Regeringen anser det angeläget att det grundläggande inkomststödet i högre grad kan riktas mot aktiva jordbrukare som bidrar till livsmedelsproduktionen. Regeringen anser att det behöver finnas en stor nationell flexibilitet i bestämmelserna kring differentiering av stödet utifrån behov – det gäller både i vilken grad en differentiering ska ske och vad den ska baseras på – så att utformningen bidrar till en långsiktigt robust livsmedelsförsörjning och attraktivitet i näringen i Sverige.

För att inte skapa onödig komplexitet behöver det även vara möjligt att överväga ett ökat fokus på befintliga stöd som stärker utsatt produktion, som kompensationsbidraget till områden med naturliga begränsningar.

Regeringen är negativ till förslaget om en stegvis neddragning av stödet, eftersom det riskerar att missgynna många av de svenska jordbruksföretag som huvudsakligen bidrar till livsmedelsförsörjningen. Regeringen är även tveksam till ett stödtag och anser att ett eventuellt tak måste sättas högre eller anpassas till nationella förutsättningar. Regeringen menar vidare att förslaget om att utesluta pensionärer från grundläggande inkomststöd och förslaget om att införa ett småbrukarstöd bör vara frivilliga för medlemsstaterna.

När det gäller produktionskopplade stöd anser regeringen att de kan vara viktiga för vissa sektorer och regioner, men omfattningen bör begränsas i förhållande till kommissionens förslag så att inte marknadsorienteringen urholkas.

Vidare menar regeringen att medlemsstaterna fortsatt bör ha frihet att själva besluta om stöd för riskhantering och vill även poängtera betydelsen av de många andra riktade stöden inom CAP för att nå målsättningarna med politiken.

Slutligen har ordföranden informerat om att diskussionen i rådet även ska beröra förslaget i marknadsordningen om beredskapslager och vilka risker sådana lager ska svara mot. Som ni redan vet pågår ett arbete med att etablera beredskapslager på livsmedelsområdet i Sverige, inledningsvis med fokus på spannmål och insatsvaror till primärproduktionen.

Regeringen menar att beredskapslagren ska vara vår yttersta försäkring, och lagren bör användas först vid mycket allvarliga händelser. Det är av stor vikt att minimera marknadspåverkan när lagren byggs upp, vilket även kommissionen pekar på i sitt förslag.

Anf. 77 JYTTE GUTELAND (S):

Ordförande! Tack till statssekreteraren för redogörelsen!

Vi från Socialdemokraterna kan givetvis instämma i väldigt mycket i den föreslagna svenska ståndpunkten, inte minst det som handlar om konkurrenskraft, stärkt beredskap och också om en flexibilitet så att omställningen kan fungera väl i Sverige.

Vi har dock tidigare haft en avvikande ståndpunkt gällande den lite mer generella inledande diskussionen, där vi vill stärka det som rör miljö och klimat ännu mer. Jag kan också lägga till att vi givetvis också tycker att det är viktigt med djurvälstånd. Det är någonting som vi övergripande vill ska tryckas på ännu mer än i ståndpunkten.

I ståndpunkten står det till exempel att ”politiken bidrar till uppfyllandet av gemensamt beslutade miljö- och klimatåtaganden”. Vi tycker ändå att vi kommande år behöver öka takten när det gäller våra miljö- och klimatåtaganden, vilket tas upp i vår tidigare avvikande ståndpunkt.

Jag vill också ställa en fråga till statssekreteraren om den här flexibiliteten för medlemsländerna innebär att vi kommer att frånga kriterier som gäller i dag och hur statssekreteraren och ministern ser på det. Ska man till exempel fråga det här med miljö- och djurvälståndsgärder? Vad blir det då i stället, utifrån hur det fungerar i dag?

Vi ställde frågor kring detta i miljö- och jordbruksutskottet, men vi vill gärna ha statssekreterarens analys av hur det nya systemet kommer att verka när det gäller miljö- och djurvälståndskriterier, eftersom det inte kommer att se ut på samma sätt vad vi förstår.

Anf. 78 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill också tacka statssekreteraren.

Vi från Miljöpartiet välkomnar förslag på tak och nedtrappning av det arealbaserade stödet, eftersom vi tycker att det behövs för att frigöra medel till investeringar i lantbrukets omställning samt incitamentbaserade miljö- och klimatstöd. Vi anser dock att de exakta nivåerna skulle behöva analyseras vidare.

Vi är också oroliga över att det inte finns en dedikerad budgetpost för miljö- och klimatåtgärder i förslaget, särskilt med tanke på att miljö- och klimatåtgärder till största del förväntas genomföras via incitamentbaserade stöd.

Utöver det vill jag passa på att understryka vikten av djurvälståndet. Jag tror att det finns ett stort stöd för det och att vi i grund och botten delar synen att vi behöver verka för att djurvälstånd kan främjas.

Anf. 79 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Även vi har haft en avvikande ståndpunkt tidigare som vi fortfarande står bakom, men jag vill också tillägga några saker.

Jordbruket i Europa är ju långt ifrån hållbart i dag, och det drabbas också hårt av klimatkrisen. Det är bra att stöd är flexibla och kan utformas olika i olika länder och regioner, men jag tror också att det finns en risk att regeringen i sitt fokus på konkurrenskraft glömmer bort vikten av ett hållbart jordbruk.

I likhet med Miljöpartiet tycker vi också att det är dåligt att det inte längre finns någon öronmärkt budget för åtgärder för miljö och klimat inom den gemensamma jordbrukspolitiken. Det finns ju stora möjligheter till synergier mellan livsmedelsberedskap och miljöarbete genom att man satsar på ett jordbruk som är mer fokuserat på kretsloppsbaseade flöden med minskat beroende av importerade insatsvaror samt ökad diversitet och betande djur. Vi ska inte heller glömma bort att jordbrukspolitiken är en viktig del av finansieringen av genomförandet av naturrestaureringsförordningen.

Jag tycker att det är bra om även större jordbruk kan få stöd, men frågan är var gränsen ska gå. Vi tror att det kan vara bra att sätta ett maxbelopp för att använda pengarna mer strategiskt där de verkligen gör nytta. Däremot har jag svårt att förstå förslaget om att inte ge stöd till pensionärer; jag ser inte att det kommer att få fler unga att bli lantbrukare. Det framstår som ett ganska dåligt förslag.

Anf. 80 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Tack till ledamöterna för era frågor!

Regeringens ståndpunkt om djurvälstånd och klimatkrav står fast. Sedan får vi se vad kommissionen kommer med för rekommendationer när de stora pusselbitarna i den framtida CAP:en väl är på plats. Jag vill dock påminna ledamöterna om att kommissionen i sitt nuvarande förslag har ett öronmärkt krav för hela NRP-fonden på 43 procent som ska gå till miljö-

och klimatåtgärder. Där finns det alltså än så länge en ganska tung öronmärkning i kommissionens förslag. Sedan får vi se var allting landar. Men Sverige kommer att uppträda på det sättet, och jag vill påminna om att Sverige i innevarande CAP har verkat för att man inom medlemsstaterna ska kunna ersätta lantbrukare för djurvälståndsgärder som går utöver vad EU-regelverket kräver. Det ser vi som en ganska stor framgång, och nu har vi dessutom kunnat avsätta pengar i vår nationella budget för 2026 för att kunna ersätta lantbrukare för beteskravet. Det är ett exempel på ett framgångsrikt arbete och hur den svenska regeringen uppträder.

Flexibiliteten är väldigt viktig, inte minst när det gäller inkomststödet, gårdsstödet. Just nu ligger taket som kommissionen föreslår på 100 000 euro. Det är ett ganska lågt tak i förhållande till många jordbruksföretag och skulle skapa märkliga incitament att kanske dela upp företag så att man skulle vara tillräckligt liten för att få stöd. Degressivitet, det vill säga från och med vilket belopp man reducerar stödet, börjar redan vid 20 000 euro, så det är, som vi ser det, förhållandevis små jordbruksföretag som skulle drabbas dels av neddragningen, dels av taket som ligger lite för lågt. Vi skulle helst inte ha något tak, och ska man ha något ska det ligga högre.

Jag tycker också att det är uppfriskande att även Vänsterpartiet ser ett problem med att inte ge pensionärer stöd. Sverige säger just nu att det bör vara frivilligt för medlemsstaterna att välja väg där, men det är svårt att säga att vi kan vara utan lantbrukare som är 60-plus. Jag kan nog hålla med analysen om att det inte skulle påskynda generationsskiftet särskilt mycket – tvärtom. De personerna behövs.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Det är om inte annat intressant att det är olika åldersgränser för pension i olika delar av EU, vilket ju kan röra till det ytterligare om man är på det humöret.

Anf. 82 JYTTE GUTELAND (S):

Vi socialdemokrater vill också poängtera detta. Vi anser att det är väldigt märkligt av flera skäl att komma med den typen av förslag. Med generationsväxlingen och de utmaningar man har inom EU blir det märkligt att inte stödja dem som nu bär upp väldigt mycket av jordbruket. Vi ger absolut stöd till det.

Jag vill bara för tydlighetens skull säga att vi står bakom vår tidigare avvikande ståndpunkt och att vi i den också vill nämna att det är viktigt att i ett förändrat system se till att inte miljö- och djurvälståndsgärder missgynnas utan tvärtom stärks. När det ser ut på ett annat sätt rent tekniskt får vi inte slarva bort det.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med avvikande ståndpunkter anmällda från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi kommer till dagordningspunkt 4, Handelsrelaterade jordbruksfrågor, inbegripet närmare förbindelser mellan EU och Ukraina.

Anf. 84 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! EU:s relation till Ukraina är ständigt aktuell. Genomförandet av det uppdaterade frihandelsavtalet DCFTA gör handelsaspekterna särskilt viktiga.

Det danska ordförandeskapet önskar därtill ha en diskussion på det kommande rådsmötet om den långsiktiga relationen med Ukraina och om Ukrainas närmande till EU. Troligtvis kommer också en sedvanlig uppdatering att lämnas av kommissionen om pågående förhandlingar om frihandelsavtal och handelsrelationen till USA.

Givet Ukrainas extraordinära behov hade regeringen velat se ännu mer långtgående handelslättnader än det nu uppdaterade frihandelsavtalet. Nu har rådet tagit sitt beslut, och avtalet tillämpas sedan den 29 oktober. Då blir frågor om genomförande särskilt viktiga, bland annat att Ukraina senast den 31 december 2028 ska ha anpassat sina regler till relevanta EU-produktionsstandarder. Det gäller exempelvis djurvälstånd, användning av bekämpningsmedel och veterinärmediciner. EU:s regelverk för livsmedelssäkerhet måste Ukraina, precis som andra tredjeländer som önskar få tillträde till EU:s inre marknad, redan i dag leva upp till.

Regeringen anser att det behövs en tydlig och bindande vägkarta för att säkerställa att Ukraina hinner anpassa sitt regelverk till EU:s regler. Det skapar också rättslig förutsägbarhet för näringslivet. Prioritet bör också ges åt institutionellt kapacitetsbyggande och riktad teknisk assistans inom centrala delar av den ukrainska förvaltningen. Här behöver kommissionen och medlemsstaterna samordna sina insatser för att undvika överlappning.

Regeringen arbetar också med att minska Rysslands möjligheter att föra sitt fullskaliga krig, detta bland annat genom att tillsammans med några likasinnade medlemsstater verka för ytterligare tullhöjningar mot både Ryssland och Belarus inom sektorer som ännu inte omfattas, inklusive fiskesektorn.

Vad gäller EU:s pågående frihandelsavtal är den slutliga överenskommelsen i Indonesien ytterligare en milstolpe, och kommissionen fortsätter att förhandla med flera viktiga strategiska partner.

Beträffande Mercosur fortgår EU:s interna process, och kommissionen har nyligen presenterat sitt förslag till bilaterala skyddsåtgärder. Även om Sverige har haft vissa tekniska invändningar är regeringens bedömning att de skyddsåtgärder som föreslås är nödvändiga för att öka stödet för avtalet.

Handelsrelationen med USA kommer säkert att fortsätta att präglade EU:s handelsagenda. Men numera är diskussionerna i rådet koncentrerade på implementeringsfrågor av ramöverenskommelsen från i somras. Den 25 september utfärdade USA en implementeringsorder och sänkte retroaktivt från och med den 1 augusti i år sina tullar gentemot EU på personbilar, lätta lastbilar och vissa bildelar. I samma implementeringsorder fastslår man även återgång till tidigare tullnivå för flygplan, flygplansdelar och generiska läkemedel.

Varken kommissionen eller det danska ordförandeskapet har gett en tydlig tidsplan för när EU:s handelslättnader mot USA kommer att träda i kraft. Dock menar man att frågan är prioriterad och att den behöver hanteras i närtid i rådet för att trepartssamtal snarast ska kunna påbörjas med parlamentet.

Ordförande! Tack ännu en gång till statssekreteraren!

Vi socialdemokrater är angelägna om att vi får till en omfattande handelsliberalisering avseende Ukraina. Vi uppskattar också de skrivningar i ståndpunkten som handlar om att regeringen ser positivt på detta. Det är väldigt bra att vi är enade och att vi driver på.

Vi noterar en ganska positiv syn, samtidigt som vi tycker att det på EU-nivå ändå har funnits länder som successivt har blivit mindre angelägna – vi uppfattar att Ukraina har fått det svårare i de här handelslättnaderna ju längre kriget pågår. Vi skulle gärna vilja att statssekreteraren kommenterar det. Om det, som vi menar, finns länder som visserligen har visat en stor vilja i början av kriget men som när det sker ett slags utnötning inte är riktigt lika positiva som den här ståndpunkten gör gällande är det viktigt att Sverige fortsatt har den här positiva synen på att hjälpa Ukraina genom en omfattande handelsliberalisering och att Sverige orkar stå upp mot de länder som kanske ser större utmaningar i detta.

Därför skulle det vara värdefullt att höra hur det ligger till nu och vilka länder som kan vara allierade med Sverige när det gäller att fortsatt orka med detta.

I regeringens ståndpunkt står det också att regeringen anser att den fördjupade handeln med Ukraina stärker försörjningsberedskapen på livsmedelsområdet och stärker konkurrenskraften i EU:s livsmedelsindustri. Vi socialdemokrater skriver under på detta och menar också att det absolut är en styrka att vi får en jordbruksnation som Ukraina i vår gemenskap.

Samtidigt skulle vi vilja höra statssekreteraren svara på frågan om regeringen ser några utmaningar i den första anpassningen av detta. Även om det stärker beredskapen och försörjningsberedskapen kan det ju finnas anpassning som till en början innebär en ökad konkurrens mot svenska bönder i vissa avseenden. Har regeringen identifierat någonting sådant? Det handlar alltså inte om att ställa sig negativ, utan det handlar om att anpassa sig. Hur kan vi ta vara på varandras styrkor i den här processen som gynnar både Ukraina, Sverige och hela EU?

Även när det gäller ramöverenskommelsen med USA vill vi socialdemokrater fråga statssekreteraren hur regeringen bedömer att landsbygdsministrarnas portfölj påverkas. Hur påverkas de frågor som landsbygdsministern är ansvarig för av det här ramavtalet? Det kan ju påverka när det gäller olika konkurrensområden.

Sist men inte minst är vi positiva även när det gäller Mercosur. Men vi tror även här att det kan påverka när det gäller anpassning framåt, inte minst i djurvälfrådgorna. Även om vi fick höra i miljö- och jordbruksutskottet att det är en mindre procent som påverkar Sverige i det här fallet vet vi att djurvälfrådgorna har suttit långt inne hos kommissionen och att det tar tid att trycka på. Sverige försöker, men detta är någonting som hela tiden förskjuts i tid.

När det kanske blir den här typen av konkurrens med billigt kött eller annat i konkurrensen med de europeiska bönderna, anser statssekreteraren att det kommer att bli någonting som försvårar ytterligare när det gäller djurvälfrådgorna? Kan man på något sätt parera det i så fall?

Anf. 86 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

När det gäller Ukraina är vi eniga med regeringen, men när det gäller avtalet med USA vill jag upprepa det som jag sa i den tidigare avvikande ståndpunkten. Vi anser att det här avtalet är skadligt för Europas jordbruk och riskerar att undergräva regler och skydd för konsumenter och äventyra möjligheten att uppnå klimatmålen.

Anf. 87 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Vi från Miljöpartiet är kritiska till frihandel som missgynnar miljö, mänskliga rättigheter, klimat och så vidare. Vi är emot Mercosuravtalet, och det har vi framfört tidigare. Vi skulle också vilja se en paus i förhandlingarna med Förenade Arabemiraten på grund av deras samarbete med RSF-gerillan i Sudan. Det är en avvikande ståndpunkt.

Anf. 88 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Det kom ganska många frågor, framför allt från ledamoten Guteland. Jag ska försöka bena ut dem efter bästa förmåga och minne. De berör många viktiga saker. Jag uppskattar att man i stora och viktiga delar står nära regeringen i uppfattning. Det känns väldigt bra.

När det gäller Ukrainas anpassning till EU:s inre marknad har man ett legalt jobb framför sig avseende produktionsstandarder, livsmedelssäkerhet, veterinärmediciner och så vidare, som jag läste upp. Det här måste man leva upp till efter hand, och det är viktigt för Ukraina att uppnå. Där är Sverige berett att hjälpa till på olika sätt, så att det ska kunna gå bra för Ukraina.

Jytte Guteland kom in på vad det här kan få för effekter för marknaden i EU. Att vi får in ny livsmedelsproduktion på EU:s marknad är bra på så sätt att det sänker priserna, men det kan också vara dåligt för de europeiska producenterna. Det är väl just det som skapar den här typen av inrikespolitiska spänningar i länder. Därmed finns inte samma positiva inställning som ledamoten nämnde i sitt anförande.

Sedan är det omöjligt att veta exakt vad som händer. Sverige jobbar med ett antal likasinnade när det gäller Ukraina. Jag tänker inte prata om vilka som kanske har rört sig åt fel håll i denna fråga, men vi samarbetar med Finland, Danmark, Lettland, Estland och Tyskland för att stödja Ukraina i den process som man har framför sig.

Vi tror väl för svensk del att effekterna vore begränsade av att Ukraina skulle exportera livsmedel till Sverige. Icke desto mindre har stora livsmedelskedjor – jag tror att det är två: Coop och Ica – arbetat för att få mer ukrainska produkter på sina hyllor. Jag tror att de hade en liten pressträff tidigare den här veckan. Det pågår alltså definitivt ett arbete.

När det gäller Mercosur och djurvelfärd bedömer vi att det finns starka konsumentpreferenser i Sverige. Vi tror inte att det skulle ha stor påverkan på svenska förhållanden. Men som jag sa i miljö- och jordbruksutskottet i går är det en liten kvot, 1,6 procent av den totala konsumtionen, som det här kan handla om. Det kan på marginalen få effekter, men Sverige kommer oförminskat att arbeta för hög djurvelfärd i det europeiska regelverket.

Jag hoppas att jag har svarat på alla ledamotens frågor.

Anf. 89 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag hade också en fråga om USA. Även här vill vi höra om det gjorts någon av hur det kommer att påverka landsbygdsministrarnas portfölj och de handelsfrågor som rör landsbygdsministrarnas ansvarsområde. Påverkar det även här? Blir det en anpassningsperiod? Ser ni några risker?

Anf. 90 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Jag ber om ursäkt för att jag glömde frågan. Nu kom den snabbt igen.

När det gäller gris- och mejeriproducenter tror vi att detta avtal möjligen kan få effekt, annars inte. Det är vår initiala bedömning. Vi får se framöver hur mycket det blir i så fall.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Rådets förordning om fastställande för 2026 av fiskemöjligheterna i Atlanten och Nordsjön.

Anf. 92 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Det här är en diskussionspunkt på rådsmötet. Den rör kommissionens förslag till förordning om fiskemöjligheter för 2026 i dels EU:s vatten i Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Atlanten, dels internationellt vatten och olika tredjeländer som EU har avtal med.

En politisk överenskommelse om förordningsförslaget väntas på jordbruks- och fiskerådet i december. Inför rådsmötet i december kommer förslaget att kompletteras. Majoriteten av kvoterna saknas i förslaget. Detta beror på att kommissionen avvaktar ytterligare rådgivning från Ices om bifångstnivåer och om en flerartsansats. I nuläget saknas förslag på fiskemöjligheter som delas med EU, Storbritannien, Norge och andra kuststater, eftersom dessa förhandlingar fortfarande pågår.

Enligt kommissionen följer förslaget målsättningarna och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken och de fleråriga planerna. För vissa fiskemöjligheter innebär förslaget liksom tidigare år förbud mot riktat fiske och en låg kvot för oundvikliga bifångster. Det gäller till exempel för svaga bestånd som torsk och sjötunga i Kattegatt. För att ytterligare undvika bifångster av torsk föreslås även fortsättningsvis låga fångstnivåer för fiske efter rödspätta och havskräfta i Kattegatt och Skagerrak, trots att dessa bestånd är i gott skick. Förslaget kommer även att kompletteras med ytterligare åtgärder för att återhämta dessa bestånd, som selektiva redskap eller lekstängningar.

Sedan 2019 innehåller förordningen också en förbudsperiod för fiske efter ål i marina vatten och kustområden. Stängningsperioden har gradvis utvidgats från tre till sex månader. Den nuvarande stängningsperioden innebär att Östersjöländerna samordnar sina stängningsperioder för att främja ålens vandring ut ur Östersjön. Denna reglering föreslås än så länge kvarstå i förslaget, men kan komma att uppdateras baserat på Ices senaste rådgivning.

Regeringen är generellt positiv till kommissionens ansats att följa målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken och att

fiskemöjligheter ska fastställas på långsiktigt hållbara nivåer och grundas på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning från Ices. Regeringen anser att vetenskaplig rådgivning även bör gälla fastställande av kvoter som enbart är avsedda för oundvikliga bifångster, så att dessa fångster minimeras samtidigt som man undviker ett totalt fiskestopp för arter som har god beståndstatus. Regeringen anser också att de fleråriga planerna är viktiga verktyg för att uppnå målen i den gemensamma fiskeripolitiken om maximal hållbar avkastning, landningsskyldighet och ekosystemansats.

Mot den bakgrunden stöder regeringen kompletterande bevarandeåtgärder i linje med den fleråriga planen för demersala arter i Nordsjön men anser att dessa åtgärder ska vara ändamålsenliga, grundas på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba småskaligt kustnära fiske där man fiskar med passiva redskap. Vad gäller ål anser regeringen i första hand att EU:s ålförordning behöver genomföras för att skydda ålen, eftersom ålförordningen täcker hela ålens utbredningsområde.

Regeringen återkommer förstas till utskottet och nämnden inför decemberrådsmötet med en mer detaljerad ståndpunkt när förordningen har kompletterats, inte minst med de kvoter som förhandlats med tredjeländer.

Anf. 93 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för föredragningen. Jag kan ha missat något, men det verkar som att ålen nämnts endast muntligen. Det är väl jättebra att ha ögonen på den frågan.

Som jag har förstått det kommer överläggning att ske senare, när det vetenskapliga underlaget finns. Vi kommer att kunna utveckla detta mer då. Jag kommer att upprepa det som har sagts tidigare från Miljöpartiet i miljö- och jordbruksutskottet. Det handlar om betoning av selektiva redskap, stopp för fiske med bifångst av starkt hotade arter och stopp för ålfiske överallt i alla delar av livscykeln.

Anf. 94 ANDREA ANDERSSON TAY (V):

Jag vill också lyfta ålen. Vi håller inte med regeringen. Jag uppfattar att regeringen fortfarande tycker att det är tillräckligt med förbudsperioder för ålfiske, som det har varit fram till nu. Det är ju inte i linje med den vetenskapliga rådgivningen, för enligt den är det tydligt att man inte kan fiska ål alls, eftersom det är en akut hotad art. Jag tycker att det riskerar att undergräva Sveriges trovärdighet lite grann i fiskeriförhandlingarna om man annars är tydlig med att man ska utgå från den vetenskapliga rådgivningen men på just den här punkten inte vill göra det. Jag tycker att det är viktigt med ett tydligt ställningstagande för ett totalstopp för allt ålfiske.

Anf. 95 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Även vi i Socialdemokraterna är djupt bekymrade över ålen och tycker att det är bra att vi nu fick ett muntligt tillägg. Men det är alltid lite utmanande när man får det muntligt och inte skriftligt i förväg, så statssekreteraren får gärna upprepa exakt vad det är man vill driva.

Socialdemokraterna vill ha med en mening om att vi har bekymmer med inrapporteringen av fångster och bifångster. Det beror på flera saker.

Men det är definitivt så att det finns en underrapportering. Vi ser fram emot en ny kontrollförfordning, men vi ser att det är ett jättebekymmer i dag. Vi behöver bättre kontroller, och vi behöver kameraövervakning. Det vill vi ha med. Jag kan inleda med att höra efter vad statssekreteraren säger om det och om han vill ha med någon mening om detta.

2025/26:13
14 november

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Det ser ut på Rebecka Le Moine som att hon vill hålla med om det här med fängstförbudsperioder.

Anf. 97 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tyvärr kommer jag att behöva avvika, men jag hoppas att jag har lämnat min avvikande ståndpunkt på ett korrekt och tydligt sätt. Jag menar precis som Vänsterpartiet att ålen behöver fredas hela tiden överallt i alla delar av sin livscykel. Kontrollerna är också väldigt viktiga att lyfta. Jag hoppas att jag inte har glömt någonting nu, men det är en avvikande ståndpunkt från oss. Lycka till!

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket! Bon voyage!

Anf. 99 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! Jag tackar nämndens ledamöter för frågorna.

Kontrollfrågorna regleras inte i den aktuella förordningen. Regeringen ser såklart också behov av förbättringar, men det är alltså inte i denna förordning som detta regleras.

Jag tror att alla ledamöter pratade om ålen, och den är utsatt. Regeringen bedömer däremot att en gemensam stängningsperiod på sex månader skulle vara det bästa för ålen. Det skulle också kunna bidra till att behålla de kulturvärden som är kopplade till ett mindre ålfiske. Detta kommer att diskuteras framöver, när ett fakta-PM tas fram av regeringen och överläggningar sker med riksdagen inför decembermötet i rådet.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Rådets förordning om fastställande för 2026 av fiskemöjligheterna i Medelhavet och Svarta havet.

Anf. 101 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

Ordförande! På rådsmötet kommer medlemsstaterna att precis som förra året få tillfälle att i ett tidigt skede diskutera kommissionens förslag om fiskemöjligheter för Medelhavet och Svarta havet för 2026.

Syftet med diskussionen är att underlätta de kommande förhandlingarna inför och under rådsmötet i december, då man ska nå en politisk överenskommelse.

Jag vill understryka att regeringen generellt anser att det alltid är angeläget att verka för att nå målen om maximal hållbar avkastning vid

alla förhandlingar om kvoter och fiskemöjligheter. Det är lika viktigt att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs samt att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten.

Mot denna bakgrund har regeringen inga invändningar mot att ordförandeskapet redan nu bjuder in medlemsstaterna till en tidig diskussion.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor.

Anf. 103 Statssekreterare DANIEL LILJEBERG:

På rådsmötet väntas ordförandeskapet även informera om resultatet av One Health-konferensen i Köpenhamn den 5–6 november. Vi kan svara på frågor om det finns några.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Ingen har begärt ordet, så vi tackar så mycket för informationen.

Vi tackar också för medverkan vid dagens sammanträde vid EU-nämnden och önskar en trevlig helg när det blir dags.

§ 1 Utrikesfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 6 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 7 ALEXANDRA VÖLKER (S)	3
Anf. 8 ANDERS EKEGREN (L)	4
Anf. 9 REBECKA LE MOINE (MP)	4
Anf. 10 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 12 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	6
Anf. 13 ALEXANDRA VÖLKER (S)	7
Anf. 14 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	8
Anf. 15 REBECKA LE MOINE (MP)	8
Anf. 16 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	8
Anf. 17 ALEXANDRA VÖLKER (S)	9
Anf. 18 REBECKA LE MOINE (MP)	9
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 20 REBECKA LE MOINE (MP)	10
Anf. 21 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	10
Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	10
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 24 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	10
Anf. 25 ALEXANDRA VÖLKER (S)	11
Anf. 26 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	12
Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP)	12
Anf. 28 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 29 REBECKA LE MOINE (MP)	13
Anf. 30 ANDREA ANDERSSON TAY (V)	13
Anf. 31 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	13
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 33 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	13
Anf. 34 ALEXANDRA VÖLKER (S)	14
Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	14
Anf. 36 ORDFÖRANDEN	15

Anf. 37	Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	15
Anf. 38	ORDFÖRANDEN	15
§ 2	Allmänna frågor	16
Anf. 39	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 40	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	16
Anf. 41	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 42	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	16
Anf. 43	GUNILLA CARLSSON (S)	17
Anf. 44	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	18
Anf. 45	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	19
Anf. 46	GUNILLA CARLSSON (S)	19
Anf. 47	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	19
Anf. 48	REBECKA LE MOINE (MP)	20
Anf. 49	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	21
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 51	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	21
Anf. 52	MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 53	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	22
Anf. 54	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	22
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 56	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	23
Anf. 57	MATILDA ERNKRANS (S)	24
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 59	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	24
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 61	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	25
Anf. 62	MATILDA ERNKRANS (S)	26
Anf. 63	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	26
Anf. 64	MATILDA ERNKRANS (S)	28
Anf. 65	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	28
Anf. 66	REBECKA LE MOINE (MP)	28
Anf. 67	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 68	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	29
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 70	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	30
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 72	EU-minister JESSICA ROSENCRANTZ (M)	30
§ 3	Jordbruks- och fiskefrågor	31
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 74	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	31
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 76	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	31
Anf. 77	JYTTE GUTELAND (S)	32
Anf. 78	REBECKA LE MOINE (MP)	33
Anf. 79	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	33
Anf. 80	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	33
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 82	JYTTE GUTELAND (S)	34
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	34
Anf. 84	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	35

Anf. 85	JYTTE GUTELAND (S)	36	2025/26:13
Anf. 86	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	37	14 november
Anf. 87	REBECKA LE MOINE (MP).....	37	
Anf. 88	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	37	
Anf. 89	JYTTE GUTELAND (S)	38	
Anf. 90	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	38	
Anf. 91	ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 92	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	38	
Anf. 93	REBECKA LE MOINE (MP).....	39	
Anf. 94	ANDREA ANDERSSON TAY (V)	39	
Anf. 95	JYTTE GUTELAND (S)	39	
Anf. 96	ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 97	REBECKA LE MOINE (MP).....	40	
Anf. 98	ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 99	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	40	
Anf. 100	ORDFÖRANDEN.....	40	
Anf. 101	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	40	
Anf. 102	ORDFÖRANDEN.....	41	
Anf. 103	Statssekreterare DANIEL LILJEBERG	41	
Anf. 104	ORDFÖRANDEN.....	41	